

Vítězslav Nezval

OT

**Milenci
z kiosku**

Fr. Borový

2000

2-302-393

390/74

2. vyjt.

Postup scén

- 1. obraz: Zahradni vila u Prahy
- 2. obraz: V pařížském módním atelieru
- 3. obraz: V Karlových Varech

Osoby:

Simonides, velkoobchodník s kávou

Lazar, šachista, jeho starší syn

Helena, Lazarova choť

Benjamin, Simonidesův mladší syn

Strýc Sokrates

Andreas etc., dobrodruh

Livia, jeho žena

Kostymy a rekvisity

- 1. obraz:** telefonové křeslo konstruované tak, aby podávalo syntesu veškeré obchodní činnosti pana Simoni-desa; dráty, žurnály, sluchátka, psací stroje, zvonky. Šachistické křeslo v toměž stylu. - Karikatura starého kulečníku. - Balkon v růžových a zelených barvách. - Plot a brána do domu ve stylu dětských kreseb.
- 2. obraz:** Figuriny, otoman, španělská stěna, umístěna v nepravidelném tělese, jehož stěny tvoří syntesu Paříže.
- 3. obraz:** Kiosková židle, která je syntesou pouličního žívota. - Novinový kiosk. - Karikatura vily s bal-konem.

Andreas: Archaické pepitové šaty, buřinka, španělská hůl. Krasavec s pohlednic.

Helena: Dlouhé sukně.

Simonides: Starodávný frak a cylindr. Nikdy jej nesundává s hlavy. Nepřirozeně velký knír.

Lazar: Des Esseintes XX. věku.

Livia: Dáma s velkými nadry, archaický klobouček na drdolu, pohlednicová krasavice, figura ze starých mód.

Strýc Sokrates: Holohlavý a v plášti, který se podobá řecké toze.

Benjamin: Chatrný oděv.

Předmluva

Ráz každého uměleckého díla je dán do značné míry prostředky, kterých jsme použili při jeho konstrukci a nikoliv tak tématem, neboť konečná a výsledná podoba tématu se řídí hmotou, z níž budujeme.

Jakmile řeknem první verš, všechno se změní. Z žebráka, proslulého v naturalistických hrách, je někdo jiný. Vyslovíme-li alexandrin, všechno ztuhne. Pathos s přísadou vážnosti nebo komiky podrobí si všechna hnutí postavy a dá podklad pro jistý druh fabulace. Akceptujeme propadliště, jež těžko ospravedlní prosaická díkce, která umožní hrdinovi podávat niterné analýzy známé z psychologických románů.

Moderní doba dala podnět k verši mnohostranně uvolněnému, kde kadencované věty připouštějí novou, nikdy před tímto útvarům se nevyskytnuvší rétoriku, vhodnou k vyslovování materialistických, stroze řezaných a neproblematických ideí, zatím co stroja, takřka trikem vpletená do tohoto svobodného pásma kadencované díkce, navodí prudce koncentrovaný lyrismus, náhlou ironii, nenadálý rejtrén a dráždivou hádankovitost.

Použil jsem v „Milencích z kiosku“ těchto prostředků, řeči, která se neopírá o žádná předem určená pravidla a jež věří slepě inspiraci. Je-li harmonika jiným předmětem, pozorujeme-li ji v zrcadle, na hladině a na zrcadle deformovaném, konvexním nebo konkávním, i když vyluzuje stále své vrtnivé zvuky, i dramatická postava a její celý výraz se mění podle toho, do které dikční fáze ji umístíme. Třebaže bychom mohli lehce najít ve skutečném světě všechny postavy mé komedie, v ní jsou kontaminací s uměleckými prostředky krajně zkresleny, jednou ve smyslu lyrismu, jindy ve smyslu karikatury a takřka neustále v tom i onom volávacím roztoku. Jejich neustálé přeludnosti odpovídá fabule, ve které péče o pravděpodobnost je podržena péčí o divadelní emotivnost a rozmaru křidel. Přes tyto šálivé

prostředky výrazové je mysl, která kontrolovala tuto souhru emocí, nesena vášní protirealistickou, protimechanistickou, protiromantickou a protiilustivní. Nechtělo se mně stavět do svědění světa typ milostného spekulanta, tak vzněšeného v tolika dnešních hrách, ani typ vykořisťovatele, humanistického liberalisty, nebo trpící resignované ženy. S vědomou tendencí jsem se snažil dopřít pávabu těm postavám, jejichž touha směřuje k absolutnímu osvobození se a nešetřil jsem karikaturou, kdykoliv jejich vzlet byl brzděn snahou po heroismu, jehož rub se mi zdál mnohem spíše hoden demaskování než zatajení. Může-li spisovatel psychologických románů pochopit a omluvit na konec každou lidskou zrůdu, spisovatel této hry se postavil vědomě na stanovisko tendenční ve smyslu revolučním a ve smyslu čistoty, která stojí za požadavkem svobody, již pojímá materialisticky a dialekticky jako „poznanou nutnost“.

Veden poznáním psychologie emotivity, předpisuje kostymy, jež uvedou diváka do věku, v němž je klíč k umělecké emotivitě, do děství. Použitím vetěse vyvolá umělec v divákově dispozici k akceptování a zachycování vln nadreality. Dialektika ducha se vyznačuje právě tím, že předposlední tíhne k budoucímu. Skutečnost minulá, děství dospělých mužů a žen XX. věku, prošle anitesou nebytí, najdeme na scéně dialekticky přeměněny oním nebytím, érou, které se říká moderní doba. Pojmová dedukce dialekticko-materialistické metody na psychu se opírá o mé indukční poznání, o t. zv. intuici. Tato intuice se odvolává, nalézajíc tak své skvělé potvrzení, na malířské dílo Maëe Ernsta. Jeho některé rytinové montáže dokonale vystihují to, co chci po stránce vizuální, kostymové a dekoraci dosáhnout svými postavami.

V říjnu 1931.

16

OBRAZ 1.

Místo děje:

Karikatura zbohatlíkova weekendu

I. výstup

Helena, Simonides, Lazar, Stryc Sokrates

Helena (v pokojíku)

Abyste věděl pane teháne
víckrát nebudu cvičit chromatickou stupnici!

Simonides (v telefonovém křesle)

Slyšíš už zas je roztoužena

Helena

A ať si nemyslí můj pan choť
že mně stačí pohlednice z Port-Arthuru místo svatební
cesty!

Lazar

Slyšíš už zas je roztoužena

Helena (Stryc Sokrates vleče dva obrovské dopisy: šedivý
a růžový)

Ostatně k čemu bychom měli pošty a telegrafy

Simonides

Kdyby byla ména stálá

Helena

Kdyby nebylo lásky

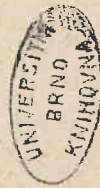
Simonides

Dost!

Pohlédneme se po bursovni situaci

2

17

(skanduje)

Copak nám nabízí
dnešní valutový trh
new-yorské devisy
mají stále ještě vrch

Helena (skanduje)

Všecky ženy z Port-Arthuru
nabízejí hezkým mužům rámě

Simonides (skanduje)

Libra klesla frank jde vzhůru
káva ustupuje slámě

Helena (skanduje)

Pro mě za mě!

Lazar (skanduje)

Hrozí nebezpečí dámě

Helena (skanduje)

Pro mě za mě!

Strýc Sokrates (marně luští adresu kukátkem)

Sapristi!

Helena (skanduje)

To je pro mě?

Strýc Sokrates (mudruje. Dá šedý kuvert Simonidesovi)

Barvy alfabeta analfabetů

Šedivý kuvert rozum inu ovšem

Láska v růžovém...

(sladce směrem k Heleně)

Mé dítě neteří jež pláčeš nahore
jež pláčeš nahore v manželské temné komoře
mám růžový dopis a ten tě jistě vzbudí
marně tě hlídá tvůj manžel Lazar který tě nudí

Helena (směrem k akustickému trychtýři Strýce Sokrata)

Strýčku Sokrate jsem zamilována

Už déle nebudu snášet trampot manželství

mužem který ve mně vidí labuť

Což bude žena vzdýcky

hrát roli přítloustilé nicky

jež platí jen po boku muže jedničky která vládne?

(rozbije vázu)

Ne ani mě nenapadne!

Strýc Sokrates (elegicky)

Zní to velmi nostalgicky drahá neteří

a přece láska dovede dělati zázraky.

Zde máš dopis a čti

Konec konců nezaleží na tom kde jsme

(dá jí dopis)

a láska se prozradí na první pohled

(k publiku)

Tu žena je provdána

za muže kterého nemiluje

Zanevřela také na tchána

který si hrá v domě na pána

Drazí Pražané téma je vážné a dotýká se i vaší kůže.

Hle jak si počíná žena má-li sentimentálního muže!

Helena (tisíce dopis k srdci)

Věřte věřte ženská lest je barevnější než ultramarin
hvězd

Zamilovala jsem si dobrodruha

Obhájil mi krb a pekáčem a čest

Teď žena chce žítí konečně jednou na svou pěst

(operetně)

Mužům sdělit na našem otroctví haba!

Vymyslel si válku a vznešené ideály

Konečně stroj so octl v našich rukou

Sluší nám konduktérská čepice

Právě tak jako krátké vlasy

Žena už nebude nadále poběhlíci kometou

(apodikticky)

Vezměte na vědomost páni povýšenci

žena už nelpí na svém věnci

(dělá gesta řidiče u volantů)

a mluvte si co chcete
bude vám dělat konkurenci!

Strýc Sokrates

Avšak kdo je tvůj milenec
kterého jste si zamilovala z lásky ke kinematografii?

Helena (kolébavě)

Za dlouhých večerů když světla v biografu sháší
před dívčími zraky se na bílém plátně vznášejí
v magazínech v žurnálech na rubu čestných dukátů
usmál se na mne kdysi s pouličního plakátu

Strýc Sokrates (s povzdechem)

A přece je krásné milovati romanticky
ženu to povznášejí a stává se rozkošnou věcí

Helena (opatrně otvírá dopis)

Však nyní můj strýčku
k věci!

Strýc Sokrates (uléhá na kulečnické a mluví k sobě)

Přátelství s ženou není věc k zahození
zvlášť jsme-li blázni
poznal jsem za jedenáct let pobytu v blázinci
hodně duchaplných lidí
avšak prospěme se pod protektorátem své hezké ne-
těře
jež se rozhodla učinit konec lži a manželské nevěře

2. výstup

titíž

Simonides (nakloní se pro dopis)

Helena (čte)

Za pobyt v odvíšovací karanténě
108 Kč

(rozvádí se)

Jaký Athall

(do dál)

Třináct pokout za policejní přestupky
po pět Kč

Strýc Sokrates (smírem k Simonidesovi telefonovému křeslu)

Pátá Simonděsův šofér

oběty

tužil jsem to

starý bude láteřit

Helena (čte)

V restaurantu po rekonvalescenci z úleku
kterým mne naplnila zpráva o Lazarově zasnoubení
235 Kč

(pro sebe)

Jaká neomalenost od milence

urážejí-li manžela

(čte)

a ještě jiné drobnosti

tak na příklad

dvoje podrážky

sázka v Monte Carlu

švadlence z Milána

za pohřební věnec mé bytné

dozorci v La Santé

parukářce na Montparnasse

tři jehly

knoflíček do límce

úbrnem 11.000

(sobě)

doost!

Strýc Sokrates (trychtýř u ucha)

Pan Simonides přišel k poznání
že je účet psán neuctivým slohem

řekl dost
avšak zdá se mi že věje prudký vítr
to co se mluví napravo přichází zleva
podivný úkaz zrcadlení uší

Simonides (*otevřel obchodní květv a čte*)

Řetěz štěstí
opíste sedmkrát
a zašlete těm kteří jsou vám nakloněni
jistý americký generál.
jenž splnil tuto podmínku
dosáhl neobyčejného jmění

Strýc Sokrates

Duchaplný milence
Helena si může gratulovat
jak se jí chvěje hlas
má velice hluboké polohy
učiněná mužatka

Simonides

Kanadské milionáře
která tento řetěz přervala
zemřelo pět synů
a šestý onemocněl

Heleno

až se vrhne sedmý orel
na hlavu amerického presidenta
čekej u vchodu

(*Simonides se uhodí do čela*)

Lazar nám za jeden a půl dne vyšle vstříc
patero orlíčků

Strýc Sokrates

Helena je šťastna že má duchaplného milence
který je básníkem
vyjadřuje se symbolicky
počínaje růžovou obálkou
mohl jsem se přesvědčit na vlastní uši
že jsem uhádl co je v dopisech

Simonides (*čte dál*)

Společnost Paramount
angažovala mne pro zvukový film
budu hrát pokášiavajícího lorda
tvůj Andreas
(*pro sebe*)

Jsem konsternován!

Helena (*zoufale*)

Jsem konsternována!

Strýc Sokrates

Je konsternována poněvadž miluje
a on je konsternován
pro 12.000 Kč
milionář lakomec
avšak stal jsem se obětí podivuhodné přírodní hříčky
mé pravé ucho se nastěhovalo do levého
slyším všechno převráceně
(*uhodí se do čela*)

již to mám

svět je pln zmatků jen proto
že téměř každý slyší naopak

žena volá v noci manžela

a on klepe na služku

l bób je žuacem tímto zaslzpenem

chudí se modlí za vezdější chléb

on našel boháčům plné sýpky

on našel naučitelé špatně transkribovali staré epepeje

jele u stáhovali uši

a dno se dostalo jen čirým omylem této pochybné
poety

růžový dopis zůstal opačné strany než kam byl ode-

vzdán

avšak nepředbíhejme události

Mohu klidně spát, neboť jsem přišel na kloub mysteriu

které hýbe národy

ó válko mám v hrsti tvůj osud

dám se habilitovati na filosofickou fakultu odkud zběhl můj drahý synovec Benjamin stal se právníkem jednoho dne však zmizel z lože od stěhování uší vysvobod' nás Bože

Simonides

Čím vícrát čtu tím zamotanější je tato historie podivná šifra Andreas adresováno Heleně Simonidesové mé roztomilé snaše dostali jsme se do podivné kaše

Helena

Číst nebo nečísti zní to hamletovsky nejsem z jejich rodu (čte)

Poněvadž jsem na cestě k vám posílám předem tyto dokumenty byl bych velmi nerad kdyby se o tom mluvilo po mém příchodu

(pro sebe)

Andreas je tedy vyděračem

srdce mi pukne zalknu se pláčem

(čte)

pomýšlel jsem na devatero sebevražď

(pro sebe)

Ubožák!

(čte)

Chťel jsem rozhoupati zvon a vrhnout se s věže chťel jsem zemřít v chodu stoje leže jsem si vědom nepatrnosti svých vin buďte zdrav' otče váš Benjamin!

(pro sebe)

Ach!

(dívá se na obálku)

Adresováno mému tchánovi Strýc Sokrates se zmyšlil díky bohu!

Odpust' Andreasi že jsem o tobě pochybovala jsem věru v pěkné rodině tohán vyděrač ubohých plantážníků manžel začarovaná šachovnice a jakýsi mladý pan švagr. kterého ani neznám cynik a vagabund něco se ve mně připravuje ach něco ve mně kvasí přijď' přijď' můj Andreasi!

Simonides

Že by snad Helena podváděla tajně Lazara?

Ne přes to že se o ni nestará

Podrobím ho nenápadnému výsledku

Já nestrpím v domě žádnou neplechtu!

Helena

Nyní uklidím pokojíček

pošlu mu v obálce svůj klíček

navštiv mne milý

(zajde do pokoje)

abychom se letmo políbili

3. výstup

titik

Simonides (drží v ruce dvě tága a podává jedno Lazarovi, jenž se vytrhne ze ltry a doprovází ho na zahradu ke kulečníku)

Jaká ohavnost plodit nepodařené potomstvo

Není to moje vina

Jak daleko jde nenávist našich žen proti nám

lehnou si a porodí zmetka

odkojí ho hadím mlékem své utajované revolty

dítě je danajský dar

dokud se bude rodit v jejich těle

dotud budou synové naši úhlavní nepřátelé

Lazar (*podává mu biliardovou kouli*)

Chceš otče panenské jablčko?

Simonides

Mluvím o tvé manželské indolenci!

Lazar

A přece klid je věc překrásná

Byl jsem ve válce zraněn šrapnelem hodinu před útokem

malý kavalérista s urůznutou rukou a bez paměti jel
tryskem na koni

zatím co pravice bez těla na zemi oháněla se ještě šavlí
nerozeznával jsem vlčí máky od ručních granátů
(*oráží do biliardové koule u nohou Strýce Sokrata,
jenž spí*)

na poli cti kde rezavý oves utěšoval agonisující zorničky
byl jsem tam čtyři léta a viděl jsem tolik krve
že vidím dodnes ve snách šarlatové vesnice

pes který vyje o půlnoci

a kolčava umrlčí tetička

tehdy se ve mně zrodila nesmírná myšlenka lidskosti
a víry ve věčnou shodu národů

kolik brutálních artileristů volalo maminko

když praskající ohnivé včely se rozprskly jako vánoční
strom

vzdal jsem se navždy myšlenky dobyvačnosti a násilí
vy jste rozžali otče marnotratný požár
my jsme tu abychom jej hasili

Simonides

Jsi směšný pane bledničko!

Lazar

Zato Benjamin přebíral krve

Simonides

A oba stejně neužiteční pro mé plantáže

Dnes věru není chloubou čttná rodina

Kam spěje svět musí-li se otec stydět za syna

(*podává Lazarovi dopis*)

Raději žít bez dětí než mít paroháče
a pobudu

já tento nepořádek trpět nebudu

Lazar

Že by jediná bytost hodná mé cti a mého jména
má sladká líbezná a roztomilá žena?
(*Helena uhodí akord*)

Simonides

Slyšíš už zas je roztoužena

Lazar (*smutně*)

A raděj neměla by být

Helena (*zavírá okno*)

Chci klid!

Lazar (*resignovaně*)

Láska je příliš zachumlaná nit

Helena (*odchází od okna*)

A raděj neměla by být

Lazar

Jak tvrdým oříškem je žena

Simonides

A přece bez nich nelze žít

(*Helena rozbije sklo*)

Slyšíš už zas je roztoužena

Lazar

A raděj neměla by být

Simonides

Je feministkou

Helena (*uvnitř*)

Není-liž pravda!

Lazar

Její ruce mají po pěti prstech ach!

Helena (*uvnitř*)

Není-liž pravda!

Simonides

O tomto psaní nemluvě

Helena (*uvnitř*)

Není-liž pravda!

Simonides

O čem to mluví slyšíš člověče?

Lazar (*zoufale*)

Má žena mně asi uteče!

(*Helena vyjde na balkon a vyhodí smetí z cestovního kufříku. Veliký lomoz. Pak zajde*)

Slyšíš už zas je roztoužena

a raděj neměla by být

Hlas Heleny

Jak tvrdým oříškem je žena

Simonides i Lazar

A přece bez nich nelze žít!

Lazar

Když jste mně otče vyhledal nevěstu
měl jsem se naučit zacházeti s ženami

Simonides

Hleďte k čemu má člověk syna!

Lazar

Jednostranným vzděláním kmínovými polévkami a
metlou

zotročili jste mne jen což
kolejní umíráček.

budík

a školní latriny

jak báječná průprava pro život

váš malý otluček si zvykl liberalismu

a našel-li jste mi ženu na kterou byste se mohl dívat
i vy se zalíbením

Simonides

Hleďte od čeho by měl člověk syna!

Lazar (*vrací mu dopis*)

Použijte své autority také jednou v životě!

Poněvadž jste zruinoval všechny obchodníky s kávou

Helena

Nebudete se mnou loupat brambory!

Simonides

Slyšíš už zas je roztoužena!

Lazar (*zatím co Strýc Sokrates kýchne ze spánku*)

Poněvadž jste dal Strýce Sokrata zavřít do blázince

Helena (*vyhodí řadu klobouků a zajde*)

Nebudete se mi dvořit pokud jsem v kombiné!

Simonides

Slyšíš už zas je roztoužena!

Lazar

Poněvadž jste mně doporučoval pohlavní abstinenci

Helena (*vyhodí několik párů punčoch*)

Nedonutíte mne abych zemřela jako stará panna

Simonides

Slyšíš už zas je roztoužena!

Lazar

A raděj neměla by být

Helena (*vyjde na balkon a vyhlíží s rukou u očí*)

Jak tvrdým oříškem je žena!

Simonides

A přece nelze bez nich žít

Jdi synu dohrát partii

Já zatím použiji své autority

4. výstup

titiž

Lazar *(jde a pokračuje v šachu. Simonides se vrací do halý a Helena jde po schodech k hale)*

Simonides *(jí vyjde vstříc)*

Tak brzy oblečena jak na rendez-vous

Neznamená to že bude přšet?

Má dobrá vůle proti bouřce černý prapor na dům
vyvěsí

Helena *(ukazuje Benjaminův dopis)*

To si počtete pane Simonidesi

Simonides

A přece vaše oko věští jasný den

Helena

Ano však pod jinými nebesy

(podává dopis)

Zde máte hřebík do rakve a neobtěžujte se již

Simonides

Jsi kočka!

Helena

A vy jste myš!

Lazar *(k sobě)*

S ženami je kříž s ženami je kříž!

Simonides *(bere od ní Benjaminův dopis a podává jí Andreasův)*

Žádám vás abyste vystrlíživěla

Mějte ohled na tchána ničíte-li už manžela

Ženy z mé generace

nevyzadovaly tolik perné práce.

Ty staré ženy obyvatelky kuchyní ložnic a zahrádek

Nemyslíte že i dnes je nutno udržeti pořádek?

Lazar *(k sobě)*

S ženou raděj nepouštět se do hádek!

Simonides

Nevíte paní jak mne to všecko rmoutí
Bez ženiny věrnosti společnost brzy se zhroutí

Helena *(přelétne dopis)*

Komu dnes ještě slouží tento rád!

Chcete být pánem světa a při tom se chcete hřát
u rodinných kamen kde žena chůva má civět a obdi-
vovat vaše činy

Než takový život

raděj přistouším na rozvod z vlastní viny

Simonides

Žena je ozdobou domu

Jste hvězda víte to?

Helena

Zanechme hvězdy péči astronomů

Simonides

Vy koketo!

Býval jsem poručíkem u artilerie

Helena

Stará známá operetní arie!

Muž hrdina světák vojevůdce

krasavec lev salonů svůdce

Simonides

Jen ne tak prudce!

Helena

Nepřesvědčujte mne tcháne o svých znamenitých
vlastnostech

váš knír mi neimponuje

Simonides *(galantně)*

A přece ranní hubička mezi příbuznými

udržuje dobré přátelství

Helena *(ironicky)*

Chcete abych nosila váš knír

a porodila levobočka?

Je to sice hezké žena kavalír
(*směrem k Lazarovi*)

a muž modroočka
však chcete-li mít v domě klid a mír
potlačte v svém hrdle stopadesát lyr
a netvarťte se jako netopýr
my dear!

Simonides

Jen ne tak nahlas k čemu tolik křiku?
(*podává Heleně tago*)

Vždyť o knír neběží jde o partii kulečníku

Helena (*přítiskne dopis k srdci*)

O knír už neběží jde o mou lásku pane!

Simonides

Přiznává se k lásce to je neslýchané

Helena (*vzrušeně*)

Žít jako v kleci?

Ba ne!

Pane tcháne
k věci!

Simonides

Konečně se dovíme něco moudrého

Helena (*s pathosem*)

Vážený představiteli rodinné tyranie
je to sice hezké
obětovati chrup švestkovým knedlíkům
a dostat se do alba zasloužilých žen
však jen do času jak vlastovka
Srdce je stěhovavý pták
tam za mořem
kde slunce vytepává havraní stříbro lastur
v náručí bezstarostných hájů
žena smí bez úzkosti napodobovat sopku!

Simonides

Neodecházej mu klenote zasazený do rodinného
prstenu

komu odkáží všecka tato bohatství pro která jsem se
potřeboval uzavřít do necitelnosti

sestro přírody nebezpečná a bouřlivá jako uragan
což nikdy nebude spoután přírodní zákon

zákonem kterým jsme si podrobili vojska

slituj se nad sobectvím starce

jenž celý život tesal mramor pro svůj důstojný pomník
je to tragické

vidět jak nepředvídané krupobití
níč sklizeň šedin

nenávidím mládí živly a svobodu

nebezpečné mocnosti

a žena

tříkrát opilá vesmírem bez našich krotitelských po-
hledů

klesá stále níž a níž

Helena

Přinesla jsem vám hřebík do rakve a neobtěžujte se již
(*odběhne do svého holubníka*)

Čtěte není dobře míchat se do cizích záležitostí!

5. výstup

předěštil a Andreas

Helena (*kolébavě*)

Za dlouhých večerů když světla v biografu sháší
před dívčími zraky se na bílém plátně vznášejí
v magazínech v žurnálech na zdi velkoměst i v lůně
oázy

hle usmívá se na mě hle už přichází

Andreas (*vejde elasticky*)

Hands-upp!

Helena (*tleská*)

Brávo bravissimo!

Andreas (*podává jí knihu*)

A maličkost k tomu

Helena (*čte*)

Klíč na dešifrování milostné korespondence a erotické symboliky
(*řekne*)

Znamenitý trik
můžete mluvit!

Andreas (*pateticky*)

Když třepí se ti krajka
rozhoupej v lese zvon

Helena (*pateticky*)

Slepice není rajka

Andreas

A kohout není slon

Helena

Tak dlouho bude leden
dokavaď bude led

Andreas

až jednou v noci z beden
vyteče všečen med

Helena (*listuje v „Klíči“*)

Hned

malý okamžik

ztratila jsem kontinuitu

jak zdlouhavá je hatmatilka lásky

mluv o stupeň prosaičtější

Andreas

Raději o dva stupně

má drahá najděte si tabulky ef

Helena (*čte*)

Klíč k vyznání lásky muže
(*řekne*)

Nuže!

Andreas

Na horách Taigetu
tvé zlaté vlasy rozpletu

Helena

V lese pod Urálem
budete mým králem

Andreas

Tam kde jsou Karpaty
zlibám tě od hlavy po paty

Helena

S vrchu Pyreneí
se na tebe směji

Andreas

V Kordilierách
mám o tebe strach

Helena

Na vrcholku Panny
ti odzvoní hrany

Andreas

Pod Čimborasem
prudší než bora jsem

Helena (*listuje v „Klíči“*)

Hned

malý okamžik

ztratila jsem kontinuitu

jak zdlouhavá je hatmatilka lásky

Andreas

A přece jí mluví všichni milenci

Až budeme sami

budu se vyjadřovat prosaičtěji

s*

Andreas (*vejde elasticky*)

Hands-upp!

Helena (*tleská*)

Brávo bravissimo!

Andreas (*podává jí knihu*)

A maličkost k tomu

Helena (*čte*)

Klíč na dešifrování milostné korespondence a erotické symboliky

(*řekne*)

Znamení trik
můžete mluvit!

Andreas (*pateticky*)

Když třepí se ti krajka
rozhoupej v lese zvon

Helena (*pateticky*)

Slepice není rajka

Andreas

A kohout není slon

Helena

Tak dlouho bude led
dokavad' bude led

Andreas

až jednou v noci z beden
vytěče všechn med

Helena (*listuje v „Klíči“*)

Hned

malý okamžik

ztratila jsem kontinuitu

jak zdlouhavá je hatmatilka lásky
mluv o stupěň prosaičtější

Andreas

Raději o dva stupně

má drahá najděte si tabulky ef

Helena (*čte*)

Klíč k vyznání lásky muže
(*řekne*)
Nuže!

Andreas

Na horách Taigetu
tvé zlaté vlasy rozpletu

Helena

V lese pod Urálem
budete mým králem

Andreas

Tam kde jsou Karpaty
zlíbám tě od hlavy po paty

Helena

S vrchu Pyreneí
se na tebe směji

Andreas

V Kordilierách
mám o tebe strach

Helena

Na vrcholku Panny
ti odzvóní hrany

Andreas

Pod Čimborasem
prudší než bora jsem

Helena (*listuje v „Klíči“*)

Hned

malý okamžik

ztratila jsem kontinuitu

jak zdlouhavá je hatmatilka lásky

Andreas

A přece jí mluví všichni milenci
Až budeme sami
budu se vyjadřovat prosaičtější

Helena (*milostně*)

Není nad neurčitost
jež tryská ze zpěvu
uchvátila mě hbitost
tvých modrých úsměvů

Tvá řeč je vonným kvítím
balsámem hoboje

Já vím že něco cítím
však nevím co to je

Když mluvíš určitěji
ten balsám uniká
celá se hrůzou chvějí
tak jako osyka

A polibek mě ruší
i tenkrát když jej chci
uspi mou malou duši
svou silnou sugescí

Není nad neurčitost
nic nechtít, spát a snít
Jsem šťastna a mám lítost
Láska je zvláštní cit (*je v polosnu*)

Andreas

Láska je jako vločka
když sletí roztaje
Spi šťastně spi jak kočka
kdo zaspí vyhraje

Spi dlouho nech se vésti
paprskem šalmaje
tak poznáš pravé štěstí
kdo zaspí vyhraje

Jen spi můj vonný liste
jak kalich plachetky
moře je klidné, čisté

Helena (*probere se*)

Ale ty následky...

Andreas

Pročitla
jaké následky
Heleno!

Helena

Co tomu řekne manžel a tchán?

Andreas

Nemyslí na manželství a na kuthan

Což není manžel jen host?

Žádné neštěstí

Máš-li ho již dost

dáš se rozvésti

a ještě rychleji přijdeš na svobodu

utečeš-li mu bez rozvodu

Helena

Kdybych věděla proč tě miluji

snad bych nedovedla přehoditi přes palubu předsudek

Z tohoto domu mne žene hluboká úzkost z nebytí

vrhám se do tlamy životať se nasytí

a ty můj miláčku jenž ses mi zjevil jak fata morgana

v růžovém keři

mé srdce tě miluje

má duše ti věří

Jdi napřed jdi napřed a ponech mi mámivé brýle

i když se loučíme s neštěstím

je to vždy stejně smutné však je to jen chvíle...

Andreas

Ještě malé vysvětlení k řetězu štěstí

Helena

Ne odejdi už Andreasi
půjdu převléct smutek za naději

Simonides (*vyhléche a spatří Andrease*)

Jak divné věci se tu dějí?

Andreas

Ty ruce oči ústa vlasy!

Helena

Tchán! Odejdi už Andreasi!
Videl tě! Já se celá chvěji!

Simonides

Jak divné věci se tu dějí?

Andreas (*bezstarostně*)

To blýská se na krásné časy

(*vejde k Simonidesovi*)

Poněvadž mě zmerčil

použijme lsti

Zahrám si na novináře

mají dnes závidění hodnou posici

6. výstup

předěsí

Andreas etc. (*vyjme dvoje noviny a prudce je nastrčí proti Simonidesovi*)

Pane Simonidesi zde jsou dva bubínkové revolvery máte na vybranou!

Simonides (*pro sebe*)

Pan žurnalista?

(*vytahuje sklenku*)

Malaga nebo sherry?

Andreas (*kterého není poznat za novinami*)

Skolím vás první ranou!

Simonides

Malaga nebo sherry?

Andreas (*otočí se čelem vzad, složí noviny, dívaje se k balkonu*)

Žerty stranou

Simonides (*který ho ještě nepoznal*)

Posadte se do křesla

Andreas (*dá se poznat*)

Děkuji v době elektriny jsou i křesla elektrická

Simonides (*pozná ho*)

Můj bývalý účetní Žezulka?

Andreas (*hrdinsky*)

Jde s vámi zúčtovat

(*tiše*)

za to že jste ho kdysi vyhodil z místa . . .

Simonides

Po zákonité výpovědi žádný skandál!

Andreas (*tiše*)

Nezapomeňte milý pane

že jsem příliš nahlédl do vašich knih

jako redaktor Pulce

(*nahlas k balkonu*)

stříhám

kritisuji

a hrám vynikající roli

(*tiše*)

v oddělení pro inserci

Simonides

Váš Pulec mi neimponuje!

Andreas (*nahlas k balkonu*)

Nemohu si pomoci

ta žabka den ode dne mohutní

a za nic na světě se jí nezpronevěřím

nabídněte si mně třeba sto tisíc odstupného

leží mně příliš na srdci

(*nastrčí, aniž se odvrátí od balkonu, Simonidesovi hlavou*)

jak krásná hlavička

stála mne velmi mnoho bezesných nocí

chci jí sloužit

kde kdo před ní bude ležet, na bříše
je dosud nepochopena

Helena (*tiše*)

To je pravda

Andreas (*pokračuje*)

Tak daleko nesahá vaše diktátorství
abyste ji dostal na svou stranu

Helena (*tiše*)

Nikdy nikdy!

Andreas (*pokračuje*)

Bude hrát vynikající roli ve filmu

Helena (*tiše*)

Můj divčí sen!

Andreas (*pokračuje*)

Je to takřka má žena pane!

Helena (*tiše*)

Jak je statečný!

Simonides (*křičí*)

Nechte si svého Pulce
a odejděte!

Helena (*tiše*)

Jak mě podceňuje
pulec

opravdu byla jsem dosud jen pulec
už velice brzy se stanu ženou

Andreas (*tiše*)

Nezbývá mně tedy než přijat inserci vašich konku-
rentů

mohl jste mít k dispozici blahovůli mého žurnálu

Simonides

který patrně nikdy nevyjde
Pryč vyděrači!

Andreas (*uraženě*)

To stačí!

(*jde na zahradu*)

Váš podnik nebude ušetřen kalamity
(*k balkonu*)

Jsem čestný muž

a držím slovo

škoda že jsme se nedomluvili

záležitost velice spěchá

čekejte další zprávy

(*odejde*)

Na shledanou!

7. výstup

titiž a Benjamin

(*Andreas odchází. U vrat spatří Benjaminu. Oba se
změří navzájem*)

Simonides (*k Lazarovi*)

S jedním jsem sůtoval

nyň jsou na řadě druzí dva ničemové

(*otvírá Benjaminův dopis*)

Tak lehké to nebude synáčku

pěkný Benjamin

nestydí se posílat otcí účet

za milánské švadlenky

tri špendlíky a knoflíček od límce

11.000

pobuda!

(*Helena ustoupí s balkonu do pokoje*)

Za chvíli se stanu terčem posměšků své konkurence

dnes patří svět dobrodruhům a šibalům

ten čiperný pan Žezulka

se domníval že budu klopit

milý pane mne nelze tak snadno opít

a teď ještě abych se oddával luštění milostrné šarády

Andreas filmový hrdina
nevystupoval dosud v žádném reklamním snímku
firmy Simonides & spol.
láska tvé ženy mne bude stát patrně pěkně odepupné
detektivní ústav se již postará aby ses seznámil se
svým sokem!

Lazar

Otče
jenom nechtějte postupovati násilím proti mé ženě
je mladá a romantická
dosud jsme ji věznili
po skončení šachového turnaje
budu s ní cestovat a to ji rozptýlí
prozatím není důvodu bát se o ni
nevinný řetěz štěstí
ostatně je to zmatené
nějaký student-čitel
pokusil se o básnický šprým
mnohem víc se obávám Benjaminova příchodu
co si pomyslí Helena o naší rodině
až ji seznámíme s tím násilníkem
bude ji urážet
nestarejte se tak příliš o mé manželství
jsem šťasten
a mé jediné dobré slovo zmůže víc
než vaše osvědčená přísnost

Simonides

Varoval jsem tě
a pamatuj že bych se nerad dožil skandálu
jdu si odpočinout
ačkoliv ten orel na prezidentově lebce mi nejde z hlavy
(*Lazar je už zase zabrán do šachu*)
Nikdy jsem neluštil křížovky jako Benjamin
avšak zdá se mi že mluvím do větru
(*odejde do přízemního pokoje*)
čert vem tvou ženu čert vem Benjaminu!

8. výstup

titíž bez Simonidesa

Benjamin (*nesměle vstoupí do zahrady*)

Jak dojemný je návrat ztraceného syna!
(*svlékne svůj otrhaný kabát a košili. Chytá blechy*)

Jak vesele skáčí

měl bych mít na ně udici!

(*spatří Strýce Sokrata*)

Strýc Sokrates! Ach jak se ráčí!

Ty šťastný tuláku ty šťastný spáči!

Ač je mi do smíchu je mi tak trochu k pláči
nám stačí chléb a hůl nám kousek drnu stačí
ač netlačí nás drn nás přece něco tlačí
klopýtat přes trní klopýtat přes bodláčí
ač je to veselé je na tom něco k pláči

Helena (*přijde na balkon*)

Hleďme nějaký malý Apolo
chce dělat konkurenci amoretům z basinu
škoda že to není mrtvá věc
docela dobře by se vyjímal na záhonech
avšak není slušné prohlížet si naháče

Benjamin (*spatří ji*)

Slečno!

(*Helena ucouvne do pokoje*)

A dokonce v mém pokojíku!

Snad mi nenašli nevěstu

byl by to povzbuzující prostředek pro studium

Andreas (*pootevře zahradu a opatrně vstoupí*)

Zdá se že vaše úsilí

najít zlaťák v písku je nepravděpodobné

Benjamin

Podržte mi pane košili

hledám drobné

Andreas

To tak aby se mne chytily!

Benjamin

Jsou vznešeného původu a chce se jim na nocleh do vily

Andreas

Vyzná se v situaci spratek

Benjamin

Mám v tomto domě slevu

Andreas (*naznačuje krádež*)

Jdete sem na návštěvu?

Pozor je dneska pátek!

Benjamin

Kdo je ta slečna?

Andreas

Má budoucí žena
a už je obsazena

Benjamin

Opice jako opice

Andreas

Ty kradeš hochu slepice
já pojišťuji věna
(*dává mu peněz*)

Tak budme věrni každý svému oboru

Nechtěl bys k ní skočit nahoru?

Benjamin

Proč ne?

Chcete-li se jí zbavit
a nebude-li příliš křičet

Andreas

Řekneš

přicházím se vzkazem od pana Andrese

orlové jsou hodiny

president rovná se Wilsonovo

Lazar je Saint Lazar

Benjamin

A co se tyče zavazadel?

Andreas

Je to tedy průhlednější květomluva než jsem myslil

Benjamin

A pokojík se zase uprázdnil

Andreas

Pro mne za mne
krást budete na svůj účet

Benjamin

Nuže pospěšme si
v žaludku mně začlo příliš kručet

Andreas

I já mám na čase
věřím vaší obratnosti a odvaze!
(*odejde*)

Benjamin (*vyjme z kapsy kartáč, shrne si s ramene pírkó
a hodí kartáč přes balkon do Helenina pokoje*)
Slečno!

Helena (*vyběhne na balkon*)

Andreas?

Benjamin (*skrývá pod balkonem*)

Ano

Orlové jsou hodiny

Helena (*tíše*)

Tedy v sedm hodin Provedls to znamenitě!

Benjamin

President rovná se Wilsonovo

Helena (*tíše*)

Miláčku!

Benjamin (*se čese*)

Okamžik

Helena *(tiše)*

Chci tě políbit!

Benjamin *(vyskočí, uchopí se balkonu, vytáhne se na rukou, Helena se vykloní a políbí ho, ihned však vykřikne)*

Opravdu?

Helena

Běda to je ten naháč!

Benjamin *(seskočí, udělá pod balkonem poklonu)*

Teď již oblečen

sice prozatím jen chatrně

ale váš milencec příliš spěchal

vzkaz je vyřízen

a ta malá diskrece mne tak těší

že vám ochotně dopravím zavazadlo k nejbližšímu drožkáři!

Helena

Odpusťte!

Benjamin

Prosím!

Škoda že máte už milence

tolik jsem cestoval

vyznám se v Paříži stejně jako pan Andreas

byl bych vám dělal nosiče zavazadel a milence k tomu

Helena

Stydím se

nechcete-li mne rozplakat

ihned odejděte

Avšak když jste se stal mým spoluvinníkem

poradte mi jak to udělat

abych byla do sedmi hodin na nádraží

mám nemožnou ondulaci

nebyla jsem připravena

Benjamin

Vezměte si kabát

klobouček

cestovní pas

a kapesné

Helena

Dopouštím se patrně ztřeštěnosti a přece

vnitřně jsem dávno rozhodnuta

je v Paříži opravdu krásně?

Benjamin

Mám raděj přístavní města

tam se člověk lehčej užívá

a těch cizokrajných vůní

našinec zapomene na všechno

všichni se na vás usmívají

a ten pocit nekonečné volnosti který se tě zmocní

když loď zaskřipá a vypluje na širé moře

koněčně člověk je uchvácen a pláče radostí

deštné krajiny v kterých žijeme jsou skličující

máte-li peníze nerozmyšlejte se

buďte sama k sobě upřímná

přejí vám ze srdce abyste užila tolik štěstí

jako já bez jediného sous

Helena

Děkuji vám

máte pravdu

nač se trýznit dlouhými přípravami na cestu

zde je mé zavazadlo

odnese mi je příteli do taxíku

cítím z vás moře

zde máte zprostituté

sbohem!

(zajde)

Benjamin (*sehne se pro bankovku, sbalí ji a schová*)

Škoda že odchází!

Možná že je to nějaká vzdálená sestřenic

Mám smůlu!

(*vezme zavazadlo a odejde*)

Helena (*vyjde na balkon a rychle si obléká kabát*)

Žádný křik dítěte

nerozřehne olejovou lampu těchto stěn

na věšácích a ve skříní

mé obleky jak těla bez duše budou žítí svůj záhrobní život

mé údy které opouštějí příliš úzké sukně

jak hadi se protáhnou pod jiným blankytem

a přece jsem smutna

Má duše má duše konečně odhodlej se k činu

proč zdržuješ mé kroky na místech na místech na kterých hynu?

(*zajde do pokoje a pak vnitřním schodištěm vejde do haly*)

9. výstup

předešli bez Andrease

Lazar (*vstane a jde k ní*)

V zahradě byla čajová růže

Heleno kdo ji utrhl?

Předvěřem mělas na zahradce muže

poslapal všecky záhony a růže...

Helena

Chci Lazare abys mne zavrhl...

Můj úsměv je nalomen

vašimi věčnými skleby

trpíš ty trpím já trpíme všichni a bez potřeby

Lazar

Má ženo labuti

nejsem milovníkem lži a podvodů

Není-li vyhnutí

měj svobodu

avšak paní

neodcházej nikdy docela

měj slitování

nad utrpením manžela

Helena

Tvé pláče a nářky

mne ochromují jako vlažná sprcha

děším se trpkých povinností lhářky

a života jenž přehá

můj nemocný

vstaň z hrobu Lazare

a učíš něco co by mne zadrželo

já nejsem labuť jsem žena mám obraznost hlad po

životě a tělo

Lazar

Řekni mně něco o tom muži

Kdo je ten záračný muž?

Je-li dobrý dej mu tuto růži

je-li zlý dej mu tento nůž!

Helena

Láska je krev jež ve mně koluje

hled' už se šíří

mé srdce ho miluje

má duše mu věří

Nech si svůj nůž

a nech si svou růži

je to muž

jak všichni muži

Lazar

Láska je strach jenž mne spaluje

hled' už se šíří

má úzkost tě miluje

má slabost ti věří

Helena

A víra přece neznamená nic
snad nevěřím mu je to něco víc
z mrtvé se stává před ním náhle živá

Lazar

Zavřeme okna už se připozdívá

Helena

Věřím jen abych měla výmluvu
a zatím podobám se Vesuvu
neřaž se na nic byla bych strašně mstivá

Lazar

Zavřeme okna už se připozdívá

Helena

Ne nech mne odejít!

Lazar

Vrátíš se brzy?

Helena

Snad!
Chci žít
chci brouzdati se zlatem promenád!

Lazar

Ach vrať se brzy obejdi jen sad

Helena

Lazare sbohem!
Lazar (*odejde k šachu*)

Na shledanou!

Helena (*odejde*)

Snad

10. výstup

Strýc Sokrates, Benjamin, Lazar

Strýc Sokrates (*probouzí se a mne si oči*)
Benjamin (*vrací se a přijde až ke Strýci Sokratovi*)

Strýčku Sokrate můj milý jak se daří?

Strýc Sokrates (*rozespale*)

Není nad veselé stáří

Až na ty stěhovavé uši Heleno

Benjamin

Strýc nevidí a má mne za dívku

Kam jdete strýčku?

Strýc Sokrates

Hledám stín

Benjamin

A nepoznáváte mne?

Strýc Sokrates

Vždyť je to Benjamin!

Spíš řeka Vltava proud řeky Labe mine
než my se přestanem mít rádi Benjamině!
Jdeš dělat dobrotu a po kolikáté?

Benjamin

Zrovna tak jako vy Strýčku Sokrate!

Strýc Sokrates

Vypravuj co jsi zažil
ty který máš duši jako já
jsem star a ty jsi mlád
a přece nás pojí jakési společné vyhnanství
Jak úchvatný je život
a my se neohlížíme napravo ani nalevo
nenasytní polykači ohně
vychrtlí koničci kteří opustili smutný žlab
protože hlahol hodin slyšených na cestách nás oča-
roval

lidstvo hledá dosud smysl života

4*

zatím co není jiného smyslu než život
proto mne prohlásili za blázna
má slova jsou pravdivější než je dovoleno
chrlím je ze sebe tak jak je diriguje duše
jak krásný je život při chudobě a při záduše

Benjamin

Viděl jsem o čem se nesmilo žádnému z nich
z těch krotkých školáčků kteří zaměnili brašnu za
soudní akta

listopad v máji čtvrtek v neděli a ještě jiné divy
byl jsem ohromen slunečním paprskem vesklenicimléka
a pil jsem zlato z rozbahněných studánek do kterých
plival déšť

znám polibky služek zakusované hnědými dorty
půlnoci

malinové zurčení konipásků
prašivinu unášející tělo ve drožkách postilionů
a závrať z čisté košile

Tak není na mém těle ani jediného místa
které by ve mně nebylo vytvořilo podivuhodnou du-
chovní oásu

můj materialism si odpovídá s materialismem hvězd
polaskal jsem v běhu nejedno umouněné dítě
a spával jsem za komíny

Strýc Sokrates (*vyndá z kapsy slanečka*)

Jez synu

jsi krásný a já věřím že změníš tento svět
kdybych nebyl z jiných dob než ty a příliš bezvý-
znamný kmet

krácel bych po světě s tebou
však pojďme ze stínu
je večer
a ruce mne zebou

Benjamin

Takové sladké přivítání
ale co otec

bude láteřit až mne spatří v tomto oděvu
syn milionáře Simonidesa
synáček který šil u prima krejčího
strýčku

jděte a prohledejte můj šatník
kolik obleků jež jsem odhodil
přišlo během roku do módy
lámce kravaty lakové střevíce
bude ze mne krasavec
okouzlim papá

zatím však se skryji zde
jak se těším na večeri
strýčku
pospěšte si

Strýc Sokrates

Jestli pak víš hochu
že jsem rozluštil filosofické téma
je člověk dobrý?
čili

jak lze odstranit společenské nesrovnalosti
Rozluštil jsem správně vědy
již se nebude hloubati o stěhování duší
mé pravé ucho se přestěhovalo do levého
jsem rád že jsi se vrátil
napíšeme o tom pojednání
jak originelní disertace

Benjamin

Výborně
ale zdá se mi že jsem spatřil otce
jdi strýčku
dej šaty do mého bývalého pokojíku
prohlédnu si zatím půvabné maličkosti
které tvoří dívčí budoár
(*Strýc Sokrates odchází do haly*)
voňavé mýdlo
kolínská voda

a pudr
románky
milostná korespondence
nemohu si stěžovat
(*uchopí se balkonů jako ve scéně s Helenou*)
Bohužel má neznámá
je pryč
dosud cítím ten aromatický polibek
měl jsem ji zdržet
mohla to být rozkošná příhoda
až by se vyklubal z tuláka
rozmazlený synáček!
(*Simonides vejde na Helenin balkon a chytne Benjaminovu šora za ruce*)
Ale tak se mi zdá
že nejsem sám!

II. výstup

titíž a Simonides

Simonides (*na balkoně drží Benjaminovu pevně za ruce, takže nemůže seskočit*)

Už tě mám
lupiči žen
vrahu z biografu
pisateli šarád!

Benjamin

Pusťte!
Vyrvejte mi všechny vlasy!

Simonides

Zasloužíš si mnohem horších muk
Andreasi!

Benjamin

Já nejsem Andreas
ten odjel se slečnou z tohoto pokojíka

sám jsem jí vyřídil Andreasův vzkaz
Vzála si kabát klobouček pas

Simonides

Lžěš taškáři!

Benjamin

Odnesl jsem jí kufřík k drožkáři

Simonides

Počkej ničemo čekají tě mříže!

Benjamin

Ona jede s Andreasem do Paříže
orlové jsou hodiny
president Wilsonovo nádraží
a Lazar můj bratr
nemí to má vina
pusťte mne vždyť si oškubáte syna!

Simonides

Co blábolíš chlape!

Benjamin (*vytrhne se a seskočí*)

Třebaže teprve chlapec docela jistě už chlap
a nezapomněla-li se vaše žena s nějakou cikánskou
excelencí

dokonce kousek z vašeho laloku
vzpomeňte si že jste zplodil jakéhosi chlapce
kterému se nezdáte být příliš nakloněn

Simonides

Poznávám tě podle cynismu
kdybys byl nepromluvil mohl jsi uniknout jako
kterýkoliv trhan
tak jsi zpustošen
avšak běda

i kdybys byl v ještě ohavnější masce
byl bych tě poznal podle neštěstí které tě vždycky
předchází a hlásá

tvůj první krok do života byl znamením

neboť sotva jsi se ohlásil křikem tvá matka zemřela
a tak to půjde celým životem

Benjamin

I já jsem vás poznal dřív než jsme se spatřili
neboť cí ruka dovede rvát tak nemilosrdně vlasy
jak ruka otce

patrně jste mne vytáhl tímto brutálním způsobem
z matčina lůna

a ona zemřela hrůzou před vaší ukrutností
zdeformoval jste mi lebku

již od kolébky je vámi předurčena ke vzpouře
učil jsem se z vašich činů

dnes však pohrdám špatnými příklady

Simonides

Tomu se říká revoluční smýšlení
urážet otce?

Benjamin

Ani urážet ani napravovat

Simonides

Má to být pokus o smír?

Benjamin

Vaše duše je složena z tolika vzorků kávy
že by se z ní dal zrobit velmi strakatý šat
když jste hrdý na okr svých výložek
neměl jste si je tolikrát pokapat

Simonides

Blyská obnaženým divoštívím jak příroda sama
a právě tak zaslepen
už tím že jsi vkročil pod mou střechu
zbořtila se

pomohl k útěku Lazarově ženě
osud tě vždycky nastrčil do cesty
kdykoliv měla mně vzejít škoda
Heleno tvůj odchod provázejí špatná znamení
a skončí to hůř než začalo!

Benjamin

Ta sléčna

(*Lazar vyjde*)

je Lazarova choť?

Vidíte neštěstí v důsledku
zatím co byl už zakuklen v příčině
vidíte fakta izolovaně

a proto jste neustále překvapeni

ta žena musela utéci

jsou-li hodiny nataženy bijí v pravý čas
vy špatní hodináři

domnívali jste se, že v tak mladé bytosti došel dech?

A nazývejte si toho muže Andreas

anebo jakkoliv

je to každý muž

který natáhl pružné péro

váš syn Lazar se neměl nikdy ženiti s bytostí

která netrpí bledničkou

jeho sňatek byl víc tímto dnem než svatbou

Lazar (zdrčeně)

Jestli se nemýlím

nějaký žebrák přinesl poselství

že jsem ztratil poklad

přiznávám se

že ač mlád

mluví velice moudře

byla-li se mnou

cítil jsem vždycky v patách neurčitě soupeře

nebyli v ní

byli ve mně

bal jsem se ohlédnout abych nezakameněl hrůzou

ó věži koníku a střelče

za jistých okolností nelze uhájit dámu

uchýlil jsem se k vám

abyste mně dali zapomenout na úzkost z života
neodsuzujte mou ženu

tuším ve svém neštěstí spravedlnost
spadlo mi se srdce veliké břemeno nejistoty
mohu alespoň bez výčitek plakat

12. výstup

titíž

Benjamin (*se přiblíží k Lazarovi*)
Přijmete na nocleh tuláka?

Lazar (*stírá slzu*)
Tak mladíčkový a už žebrá

Benjamin
Nepoznal mne, no dobrá
Jím všechny druhy polévek však nesnáším dobře kmín

Lazar
Můj bratří!
Benjamin!
Pojď do mé náruče neblahý poslíčku tak jak se
sluší na bratra

Benjamin
To je trochu brzy
jsi nadšenec zkrátka Čech
do náruče ti nepadnu štítíš se přece blech
Mé sladké Čechy
rodíte blouznivce německé myši a blechy
což dojemné to je a pravda vždycky vítězí
jak říká drahý papa!

Simonides (*stupuje obléčen vycházkově*)
Teď potrestám ho chlapa!

Lazar
Zdá se hochu že ti chybí cit

Simonides
Býval přece jenom málo bit
proto je dnes z něho parazit

Lazar

Ach bože co se bude dít?

Benjamin

Nic zmoklá slepičko
Jdi dohrát svou partii

Simonides

Když jsi nechal studia
měl jsi alespoň mít před sebou nějaký jasný cíl

Benjamin

Vlk je na světě proto aby byl

Simonides

Neměl jsem ho ani raděj zplodit

Benjamin

Jablka se pro to nepřestanou rodit

Simonides

Zdá se mi že jste lehce smířeni s nepořádkem
jeden ze záliby
druhý ze slabosti

a na mně je abych vrátil život do starých kolejí
(*k Benjaminovi*)

Chceš-li alespoň dělat dojem kajícíka
i když jím nebudeš patrně nikdy
pomoz nám svým čenichem
kterému nikdy nic neušlo
kdo je Andreas
kým se dala obelstít žena která nosí moje jméno
abych změřil stupeň nedůstojnosti tohoto skandálu

Benjamin

Mužiček z kaučuku
ostatně znáte ho
viděl jsem přes plot že s vámi o něčem vyjednává

Simonides

Můj sluha
úředníček.

úplatkář
pochybný žurnalista Žežulka
člověk jehož život je bezpochyby akrobacií
raní mne mrtvice
vidíš Lazare
jak tě osud klasifikoval
jsi méně než ledajaký žurnalista

Lazar

Kterému jste šuškal do uší

Benjamin

Jeho uši si podle mého nezaslouží přívíska oslí

Strýc Sokrates (*prací se s oděvem*)

Přijde již brzy čas kdy se lidé budou rozpoznávat
podle uší

vždyť ucho je sídlem ďábla našeptávače
skáče z leva napravo
a působí věčné konflikty
již došlo tedy ke konfliktu

Benjamin

Nás se to strýčku netýká

Strýc Sokrates

Jak krásný večer jaký křik tu

Simonides

Ten člověk si to odpyká

Lazar

Jaká tu byla šťastná ticha

Benjamin

A ve vzduchu se třásl bič

Lazar

Žil jsem s ní život poustevníka

Benjamin

A proto utekla ti pryč!

Simonides

Ten klouček do všeho se míchá

Benjamin

Jsem klidný jen si na mne křič

Simonides

Vždyť ona byla moje pýcha

Benjamin

A proto utekla ti pryč
patří k nám do trojsopek Strýče

Strýc Sokrates

My máme od života klíče

Lazar

Ach měla příliš prudkou krev

Strýc Sokrates

Klekání slyšíš jeho zpěv?

Simonides

Mám na čas
vlak odjíždí po sedmé hodině
nic není ztraceno
byl to od pana Žežulky trik
aby mně přinutil platit
obyčejný vyděrač
mám zkušnosti
kdekdě se dá dnes koupit
počínají ministry
a konče panem Žežulkou
uvidíte že ji přivedu

Lazar

Otče jenom ne násilím
aby nespáchala sebevraždu
stud je hrozná věc
já jsem jí odpustil předem všechno

Simonides (*odejde*)

Budižničemové!

13. výstup

titíž bez Simonidesa

Lazar (*s melancholií*)

Zvoní klekání ...

Benjamin (*bere od Strýce Sokrata prádlo a převléká se*)

Zde mne nechával otec klekat na hrachu!

Lazar

Náboženství je přece jen velká útěcha

Benjamin (*vyhodí špinavé prádlo*)

Už ani vrabci nedají na strašáky!

Lazar

Bože!

Benjamin

Kdyby nebylo Rakouska museli bychom si je utvořit
není-liž pravda?

Lazar

S tebou nelze vážně hovořit

Benjamin

Kdyby existoval byla by to nejvyšší urážka pro člověka

Lazar

O kom mluvíš?

Benjamin

O těch vrabcích

Strýc Sokrates

Zní to příliš nostalgicky milý synu
a přece láska dovede dělati zázraky
Zde máš vestu a mlč
konec konců nezáleží na tom kde jsme
a láska se prozradí na první pohled
jen trpělivost

Benjamin (*oblékaje se pobroukává si*)

Můj sladký pokrývači
slyš loretánské zvony

všecky panny pláči
jako ony
znáš malou rukavičkářku
tu co se dala do nářku
pláče a neví proč a zač
já dodnes slyším její pláč

Lazar

Proč odešla?

Vždyť Praha je poetické město

Strýc Sokrates

Jenomže dosud nikdo neobjevil její poesii

Benjamin

A Berta Kaděrnice

rozmlouvá se svatou Starostou

budeš-li jíst s mým milým z jedné lžice

vousy ti také narostou

A co když ho miluji svatá

budu mít z toho hřích?

Svatá se směje a po schodech chvátá

Já dodnes slyším její smích

Lazar

Škoda Heleno

kdyby* tu byla zůstala dnes večer

byli bychom šťastni

milujcě tolik poesii

a žádný z nás nedovedl bezstarostně zpívat

musel přijít teprve maruotratný syn

s odvahou potulného žebračka a písničkáře

snad se už nikdy nevrátíš

odešlas příliš zaslepena a lidé jsou zlí

vlak hvízdá

snad mizíš jak prsten v jezeře

Benjamin

Vidím její siluetu jak se ztrácí

vznášela se jako exotičtí ptáci

vyhledá si střechu v noci uletí
celý život musíte jich želeťi
Dotkla se mne jako motýl zvonu
vidím její stopy na záhonu
slyším v listí neskutečné hovory
zas mne přitahují širé obzory

Lazar

Noc se blíží
Heleno!

Benjamin (je oblečen)

A jak jsem nafintěn
šaty dělají lásku
ihned vzroste sebevědomí
(*vytáhne z kapsy tramvajový lístek*)
ach malá památka
na nějakou zapomenutou historii
lístek z tramvaje
snad jsem jel na rendez-vous
(*vytáhne kapesník*)
a kapesniček dosud voní
o rok mladší
jak je to sladké když nepředvídaná minulost
vyletí proti nám ze šatníku
(*vytáhne z kapsy pas*)

a co je toto!

Pas!

Vidíš bez tebe jsem musel jako podloudník
plížit se kolem pohraničních stráží
vždycky jsem proklouzl
A dokonce platí ještě dvě léta
příliš lákavé vyzvání na cestu
Ach fotografie mé staré přítelkyně
už si vzpomínám
chtěli jsme utéci spolu
pak jsem šel sám
a dobře jsem udělal

(*vykřikne*)

Strýčku Sokrate
pohleďte
tisíciokoruna!
Mé někdejší úspory
a nyní mně přijdou vhod
(*tančí*)

V orloji jak v cirkusovém kole
prochází se svatí apoštolé.
sotva lorentánské zvonky dozvoní
smrt se ukáže a všem se ukloní
potom zmizí studem za rafiky
kohout zakokrhá hyhý kikiriki
(*obejme Strýce Sokrata*)

Strýc Sokrates

Kikiriki

Lazar (*jde k telefonu, který zvoní*)

Otče!

Byl to on?

(*zdrčeně odloží sluchátko*)

Odjela!

Už tenkrát když jsem ji spatřil v záhybu listopadové
ulice

zmocnila se mne úzkost
naš první polibek se podobal smuteční pečeti
je to smutné a lépe o tom mlčeti!

Benjamin (rozhodně)

Za nic na světě nezůstanu pod jednou střechou s lidmi
kteří jsou v rozkladu jak mumie
děkuji za večeri kterou jste mi nedali
na shledanou adieu!

Strýc Sokrates

Slyš evrčka že ho hvězdy nezebou
jak zlaté vši se třpytí ze tvé kššice

Benjamin

Mít modrý blankyt nebes nad sebou
a kráčet jako tulák přes hranice

Strýc Sokrates

Živit se z jejich smavých úkropů
a zapíjeti vedra u studánek

Benjamin

Pak usnout jako tulák v příkopu
a mít sladký přehluboký spánek

Strýc Sokrates

Jak kohout zobat hvězdnou snídani
mít náruč proti větrům rozpraženou

Benjamin

Ach lovit malé rybky do dlaní
a líbati a líbati se s ženou . . .

Lazar

Odecházíš tedy opět
tak zbůhdarma a bezpotřebně
jakou cenu má tuláctví
a co jsi získal!
Vypuť z hlavy marné rusalky a víly
nemysli už na kapitány a na mrože
rozdělím se s tebou o lože
rozdělím se s tebou o košili

Benjamin

Může-li ti to dát trochu útěchy
rozdělím se s tebou o blechy

Lazar (vzrušeně)

Zde máš límec kravatu a dva kapesníky

Benjamin (bere od něho dvě bankovky)

Jsou krásně složené
a dá se s nimi jít o kousek dál než bez nich
děstník a límec s kravatou si vezmi zase zpět
a drobné si nechám pro případ zpropitného

Lazar (smutně, zoufale)

Buď sbohem buď sbohem
jsem mrzák neboť jsem promrhal
nejúchvatnější
jinění

spatříš-li ji někde na cestách

Benjamin (žertovně)

Odevzdám jí tvoje políbení
Konečně cíl života!
Jít po stopách exotického ptáka
žena je jednou z mnoha os
kolem kterých se lze točit až k závratí
(odechází)

napodobíme v tom vesmír
kolik milionů hvězd
ačkoliv jsou vzdálené
přitahuje se navzájem
a ta žena není bez přitažlivosti
patří k nám do trojispolku strýče

Lazar

Snad přece mají od života klíče!

Strýc Sokrates (odejde s Benjaminem)

Odcházím s tebou abych ti pomohl odemknout zá-
mek!

14. výstup**Lazar a Livia****Livia (vejde jako stín)**

Promínte pane bylo by mně milé
dovědět se kdo bydlí v této vile
Už několikrát jsem zde viděla
obcházet kolem svého manžela
Není to hezké stopovati muže
však nosí domů podezřelé růže
jež velmi podobají se tam těm

Hleďte a zde je udupaná zem
Domácí lidé šetří víc své květy
a hle kdo sirhal krajku od rolety!
Všecko se mi to zdá být nápadné
Když člověk žárí leccos napadne
Říká se tomu sice hysterie
však zdání se dost často na vlas kryje
se skutečností Znáám už mnohý trik
můj muž je totiž pane záletník!
Nebydlí tady na balkoně žena?
A proč jsou všechna okna otevřena
vždyť nalítají dovnitř jepice
a potom je tam vidět s ulice!
Odpusťte mi má prostořeká slova
Představím se Jsem paní Žezulková
Snad se zde v domě s někým stýkáte
(*Lazar zavzlyká*)

Co je vám pane! Pročpak vzlykáte!
Někdo vám umřel? Či tu někdo stůně?
Kadídlo! Běda! Umrlčí vůně!
Tak přece nevonívá zahrada
jak to tu bezútěšně vypadá...
Mám velkou hrůzu před hřbitovním kvítím
Chudáčku věřte, tolik s vámi cítím
ach kdybych to jen byla věděla
Odpusťte mi jdu hledat manžela...

Lazar

Ach je mi líto útlocitu ženy
Má bolest nezůstane bez ozvěny
Žel už jste překročila její kruh
Váš muž je paní vskutku dobrodruh
a s chladným srdcem oloupil nás oba
Jděte už domů Pokročila doba
a po tmě tíží smutek dvojnásob
Mé srdce je jak vlhký čerstvý hrob
v němž právě pohřbili mou vlastní ženu

Opuštila mě jako herec scénu
Nepůjdu za ní do zákulisí
Jděte tam vy Jen od vás závisí
osud té dvojice jež asi šlíl...
Sám na to nemám odvahy a síly...

Lavla

Ach rozumím-li smyslu vašich slov
měla bych obléct černý oděv vdov
a rozžat v opuštěném bytě svíce
a čítat do sta, čítat do tisíce
a denně denně do nekoněčna...
Ne nevzdám se! Chci býti statečná!
Kdo pomůže mně nést mou strašnou bídu!
Nikdo! Ach bože dej mi hodně klidu...
I kdybych měla projít celý svět
najdu ho Snad se ke mně vrátí zpět
(*odchází*)
Jak málo je náš život v naší moci!
(*zavzlyká*)
A na slzy je dosti času v noci...

Opona

OBRÁZ 2.

Místo děje:

Atelier rozdělený paravanem na dvě části. Za paravanem spací otoman. Před paravanem skupina pěti voskových modních figurin. Křesla. Dvoje dveře. Veliké balkonové okno s vyhlídkou na Paříž

I. výstup

Helena

Helena (*mezi figurinami*)

Není snadné
uspokojit dnešní zákaznice!
Textilní továrny chrlí denně tolik modrého hedvábí
že by se jim dala pokrýt celá zeměkoule
Kdyby ženy přestaly býti otrokyněmi mód
kolik průmyslníků by zůstalo přes noc na mizině
Pani fabrikantová vydělává ohromné jmění
prostě tím že se stroji
ostatní ženy se stroji s ní
aby se jí vyrovnaly
(*klakson*)

Slyším pláč a nářek zkrachovaných úředníků
jejichž ženy se chtějí líbiti
a transatlantik odváží do Ameriky miliony měsíčních
gází

A přece krása ženy
se obejde bez přepychu
Venuše se narodila z mořské pěny
a láska předčí pýchu
Však zájem o obchod dává nám jinou mentalitu
nuže
vstupme na vyslapané pěšinky!

(*k figurině*)

Paní!

letošní móda chce soupeřiti s přírodou
trěsně odkvetly a blíží se šerikový týden
upozorňuji vás
že k lila barvě hodí se především grenadina
je to pikantní soulad
Ale vy máte modré oči
uplatníte se tedy rozhodně nejlíp v akátové epoše
vyhledávejte kavárny s rumělkovým pozadím
za čtrnáct dní v sezoně růží se budete dobře vyji-
mati v bílém Monte
váš život se zatřpytí jak fontán
a nezapomeňte na skořicový klobouk pro případ
deštivých dní
Příjemně kontrastovati s deštěm
to zvyšuje lásku mužů
děkuji paní
jste obsloužena!
Mé dámy!
Paříž vám chystá tisíceřer lichotky
nezapomeňte na zítřek
(*obráť se*)
Konečně sama
neuškodí mně malá studená sprcha
a několik intimních myšlenek
o životě jenž prchá.
(*odejde do přilehlé místnosti*)

2. výstup

Benjamin

Benjamin (*vstoupí, je vidět, že nezná tento atelier. K figu-
rinám*)

Roztomilá společnost!

To mi nezabrání abych si tu nepočínal jako doma

Allespoň se naučím galantnosti
(*teatrálně se ukloní figurinám*)

jak se sluší na švagra sličné ženy
Jak jsou krásné
ty dívčí malíčkovosti
člověk žasne
a je to k zlosti

(*líbá figurině ruku*)

Vy nehty ponořené do laku
oslňujete oči tuláků
a když je zavrou kvete kdesi akát
chce se zpívatí a chce se plakat
jsi malé dítě a s pávem si hráš
když vyjdou na večer noc promění se v pláž
(*líbá lem sukáně*)

růžová vlna se s modrou vlnou bije
a je to celá symfonie
ach na co myslí tato koketka
je to moře nebo je to plachetka?
Marně luštíme vás bílé vzdušné hříčky
budeme vám v tanci šlapat na střevíčky
jak jste štíhlé když vám obejmeme pas
ubližujem vám a milujeme vás
pro vás putovali bychom na kraj světa
všecky stejné paní jako midineta
ať jste v poupěti či ať jste rozvité
nejzáračnější když nejvíc trpíte
zakletí zakletí vás do kouzelných skříněk
obětujem vám svůj všechny odpočinek
když z vás spadne někde v stínu stromů šat
je to červenec a je to listopad
nahé vlčí máky v smaragdových sečích
spatřit přivonět a dát se do zajčících
(*přeskočí paravan, ulehne na otoman, natáhne si bu-
díček a postaví ho na zem*)

3. výstup

Titíž a Andreas

Andreas (*vchází zvenčí*)

Helena (*vchází současně z vedlejší místnosti*)

Andreas

Příliš pozdě?

Helena

Možná že ano!

Andreas

Příliš brzy?

Helena

Možná že ne!

Andreas

Právě včas?

Helena

To je slovo!

Andreas

Vítán?

Helena

Ještě víc!

Andreas

Trošičku mlován?

Helena

Trošičku!

Andreas

To je málo!

Helena

A přece víc než si zaslouží ten kdo si ničeho neza-
sluhuje

Andreas (*chce se posadit*)

Vzdávám se

Helena

Stát!

Andreas (*v pozoru*)

Pozor!

Helena

Ruce vzhůru!

Andreas (*zvedne ruce*)

Pohov!

Helena

A teď mne políbit!

Andreas (*líbá ji*)

Raz dva tři

Helena

Dost!

Andreas

V pravém oku se již vyčásilo

Helena

Však levé dosud míří

Andreas

I to se se mnou smíří

Helena

Bohužel!

Andreas

Tvá zbytečná sebeobrana
jež blýská zoubky.

ztratí je jako dítě po cukroví

Helena

Však nezapomeň

že pod mléčnými zuby dřímá opravdový chrup

a včela má med i žahadlo

kdybych se nebránila

špatně by to se mnou dopadlo!

Andreas

Nech si zavázat oči
tak přejdeš bez závratí i po nejužší lávce

Helena

Chceš abych oslepla
Běda jen mrzáci touží po slepých ženách

(*žertovně*)

a kdybys nenosil v sobě nějakou nebezpečnou ošklivost
nebál by ses mého jasného vědomí

Andreas

Nač tyto otazníky když láska je nejsvrchovanější vy-
křičník!

Helena

Chceš abych se ti vzdala docela
jen abys mne k sobě připoutal
avšak láska otrokyně
je příliš bezmocná než aby byla ještě láskou
Myslíš, že cirkusové lvíce
milují své krotitele?

Andreas

Poslouchají-li na slovo
to zabezpečuje mnohem víc
než Danielova jáma

Helena

Bože můj bože můj tak milovati a cítit se tak sama!

Andreas

Tvé okliky jsou zbytečné
jak okliky potoka jenž naráží na trní
nemysli na nic a miluj mne
škoda každé minuty
a nevyhlašuj zbytečnou mobilisaci

Helena

Bylo by krásné
nemyslet na nic a změnit se v plující oblak

však chceš-li aby mezi námi nebylo otazníků
odpověz na ně a nebude jich

Andreas

Nuže na kovadinu s nimi
ať jsou z nich paprsky
které se sbíhají v nekonečnu

Helena

Chci pracovat a nemám zákaznice
a příměluva filmového hrdiny
zabezpečila by mou samostatnost
řeknu ti všecko neumím lhát.
úspory došly a přijde brzy den kdy budu mít hlad

Andreas

Miluji tvrdohlavého tvora
dráždí mne tvoje nepokora.
vkládáš-li peníze do mých podniků
je to mnohem užitečnější než plýtvat jimi v módním
závodě bez vyhlídek

Má kariéra se bude rentovat
není potřeba abys vydělávala peníze.
stačí když mně jimi umožníš uskutečnit mé plány
Věř že mne provokuje
tvá komedie

Helena

Nejprv muž ženu zotročí
pak ji bije
a když se mu ani to nehodí
jednoduše ji vyhodí

Andreas

To není projev lásky
to je ne důvěra
ozbrojuješ se proti mně
není nic příjemného
cítit při polibcích hlaveň revolveru
buď chceš milovat nebo dělat kariéru!

Helena

Ženy rozhoupejte zvony na věži
muž chce aby byla žena přítěží
nejprve ji zbaví srdce potom práva
čeho všeho dnes se žena dožebává
muž je sobec, domýšlivec, otrokář
jeho sobectví má Janusovu tvář
jednou uchvátí a druhou rázem zdrtí
kráčíme s ním stále po hřebeně smrti

Andreas

Je to naivní a bezúčelný spor
Co je žena Co? Jen bludný meteor
Náhle vznítí se a náhle zhasne v letu
je to úchvatné jak pohled na raketu
marně hledáš ji pak dalekohledem
zmižij jako zlatá rybka pod ledem
jako pestrý pták jak krupěj zlata v peci
proto vězníme je jako ptáky v kleci

Helena

Opustila jsem pro tebe domov
vyhnula jsem se Scyle a narážím na Charybdu
zapomeň na svou panovačnost
a pomoz mi příměluvu abych si poctivě uhájila to
málo kterého je zapotřebí k životu
proč nechceš abych s tebou vedla rovný boj
je-li už potřeba mluvit o boji
I když ti dosud nepatří mé tělo
jsem tvá jsem tvá a nepokořuj mne příliš
proč mne neznáš lépe proč se ve mně mylíš!

Andreas

Přílišnou samostatností se odcizuje žena muž

Helena

Zde v tomto cizím městě
tak necitelném k těm kteří si je nemohou podpláceti

nemám nikoho kdo by umožnil mým rukám aby
nezahálely
koupila jsem za poslední peníz tyto figuríny
hledí na mne výsměšně
jejích ironická gesta se ode mne s politováním od-
vracejí
nechtěj se rovnati loutce
a nezneužívej příliš mé bezbranné oddanosti

Andreas

Styděl bych se před přáteli
za ženu ve které budou vidět švadlenku
s takovými ženami je dovoleno milkovati se
jen pokud chrání tma naše inkognito
Nechtěj lámat
co lze rozetnouti jak gordický uzel
prodáme figuríny
s velikou ziráťou bohužel
již velice brzy budu míti tolik
abys žila jako bývalá žena milionáře
ostatně žárlím na Lazara
patrně se mi nechceš vzdát proto
že dosud cítíš na těle jeho polibky

Helena

Můj drahý
zdá se mi že pochybujete o mé pravdomluvnosti
to by mne příliš brzy vyléčilo z důvěry k vám
jsem takřka dívka a spěcháte-li vy já nespěchám!

Andreas

Proč bys tedy nosila stále jeho prsten

Helena

To přece nestojí za scény
chceš-li vrhnu jej do Seiny
nějaký rybář se zaraduje z nálezů zlata
bude dělat vodníkovi pukrlata!

Andreas

Věčná škoda
bude lépe když se dobře prodá

Helena

Jsi praktičtější obchodník než můj tehán
udivuje mne to trochu to se přiznávám

Andreas

Jsi příliš urážlivá dáma

Helena

Bylo by mně příjemné kdybych byla chvílku sama

Andreas

Hleďme vyhání mne
ba ne.
romantická paničko
únos bez polibků je teprve desetina milostné historie
(*chce ji uchvátit, ona před ním couvá*)

styd' se má drahá polopenenko
došli jsme v dobrodružném seriálu
až tam kde vlak vjíždí do tunelu
tvé opatrné sesterské polibky
okusí jedu
zkrotím tvou výmluvnost
(*uchopí ji do náruče*)

vltava je mnohem závrtnější oceán
než oceán se slanou vodou
brzy tvá bezvládnost se vynáměje tvému odboji

Helena

Nedotýkejte se mne
vím dobře
že ztracím navždy sebe sama
nedůvěřuji ti.
bojím se vášně jako divoška zlodějí duši
ach Strýčku Sokrate
pomozte mně

Lazare

proč jsi mne takto neuchvacoval
mám neurčitou bázeň
jako bych byla prodána do otroctví
pusťte!

Andreas (*drží ji v loktech a jde s ní k otomanu za paravan*)

Vidíš blahová
jak ti to sluší
poddanství zbaví tě tvých protivných rozumů
jsi docela hezká
sufrážetko

když takto upadáš do letargického spánku

Helena (*v polobezvědomí*)

Jsem strašně ubohá lpím na něm víc než tuší
vrať mi mé polibky vrať mi mou jasnou duši
Jsem v jeho moci ach jsem jako v hypnose
Začlo to vznešeně skončí to uboze!

Andreas (*vstoupil za paravan a spatřil spícího Benjaminu*
Pustí Helenu)

Proto jsi se tedy bránila

etnostná žena

Kdo je to?

Helena (*vzpamatuje se*)

Anděl strážný ...

Andreas

Mohu tedy odejít

a pamatujte si už se nevrátím

Paničko!

(*odejde*)

Helena (*běží za ním*)

Andreas!

Probluh vždyť je to zloděj!

(*vyjme z kapsičky malý dámský revolver, přistoupí
k otomanu, vezme do ruky budík, spustí jej, aby zvonil
a namíří na Benjaminu*)

4. výstup

(*tiž bez Andrease*)

Benjamin (*vzbudí se*)

Odpusťte udělal jsem si pohodlí!

Helena (*míří*)

Ruce vzhůru!

Benjamin (*zvedne ruce*)

Pohov a teď mne políbíte!

Helena

Vždyť je to ten naháč!

Benjamin

Dřív než mne přinutíte abych zmizel oknem

dřív než si zlámu vaz

dovolte abych vám vyřídil malý vzkaz

Helena

Nejste listonoš

k čemu bychom měli pošty a telegrafy

kdyby jim dělal každý umouňec konkurenci

Benjamin

Umouňec

a přece je ve mně něco sokratovského nemyslíte?

Helena

Čely Strýc Sokrates

Benjamin

Ať on to že miluji krásné ženy

Helena

Patrně si spletl ctůž

Mlý pane

o poschodí níž bydlí špinavé ženštiny

odhete si svou posadu

a žádné dlouhé omlouvání!

Benjamin

Dosud jsem se jí nepředstavil

Helena

Třebaže jste mi odnesl kdysi zavazadlo
nestojím o to vědětí kdo jste

Benjamin (*rétorický*)

Jsem mistr devatera řemesel
ó slyšte moji píseň neblahou
po celém světě tulákem mne zvou
a já tak nerad z domova jsem šel

Při křtu jsem hrozně řval
a pokřtil kmotrův klin
Dali mně říkat Benjamin
Tak jsem se tedy Benjaminem stal

Poněvadž se mi chtělo hodně žít
chodil jsem často za školu
Nepěstoval jsem dlouhých úkolů
a byl jsem přirozeně často bit

Mám paní celkem dobrou náturu
a chci-li práce mi jde od ruky
Přes karcery a časté výluky
udělal jsem přec také maturu

Ac žiji z hvězdných úkropů
jsem jistě silný na svůj věk
Přebrodil jsem už mnoho řek
a prošel křížem kražem Evropu

Letoval jsem na Notre Dame
a netrpím vůbec závratí
Přátelství se mnou se vždycky vyplatí
Nepřítel šosáků ochránce hezkých dám!

Helena

Už dost už dost já myslím že vás znám
mnůj mladý pan švagr

Benjamin

a kterým jste se už jednou přátelsky uvítala!
Nemyslel jsem že exotičtí piáci roní slzičky
tím líp
je vidět že máte srdce na pravém místě

Helena

Roztomilý pán
až na to že se plete do cizích záležitostí!

Benjamin

Rtí se až po kořínky vlasů

Helena

To co jste vyslechl
není pro holobrádky

Benjamin

Vaši moudrosti by rozhodně neslušel knír
a bude dobře když si plácnete do dlaní
jame-li tak trochu příbuzní
Konččně přišel jsem právě včas
a není nic ztraceno

Helena

Hleďte
zachází se mnou jako poručník

Benjamin

Proč byste předstírala
že vás mrzí má prostorekost
copak se může mýlit člověk v člověku
nemá-li vedlejších úmyslů?
A není potřeba kaboniti se tolik pro pravdu

Helena

Co dělat
víte co víte
a já jsem poněkud kompromitovaná

Benjamin

Ponečvadž jak se zdá máte příliš mnoho volného času
na utrpení
zašijte mi rozedraný loket
uběhne nám dlouhá chvíle
a povíme si ledacos
jako dva muži na lešení
Já zatím nadělám třísek
a uvařím šálek čokolády

Helena

Umí se nudit
to je dobré znamení

Benjamin

A když se to vezme kolem dokola
je všechno v pořádku
Nač bychom chodili kolem horké kaše?
Nemám vám za zlé že jste opustila Lazara
a přišel-li vám do cesty floutek
to se stává takřka každodenně

Helena

Pro malý spor
není potřeba odsuzovati muže kterého milujeme
máte dobrou vůli
avšak jste na omylu

Benjamin

Poznal jsem víc ledajakých ničemů
nedivím se tedy ničemu!

Helena

Kdybyste viděl jak ho miluji
dal byste mi trochu útěchy
což je možno, aby se nevrátil?
Řekněte mi že jsou takoví všichni muži!
A co by to bylo za lásku
kdyby nebyla schopna odpouštět!

Benjamin

Utřete si oko
slzy zkrslují obraz skutečnosti
a uchýlovati se k iluzi je tristní
Co vás k němu připoutalo
byl prostinký hlad po životě madam
Poznáte poznáte to sama!

Helena

Má cosi pro co není slov
miluji ho i když mne bije
Bez něho svět se změnil ve hřbitov

Benjamin

To dělá vaše fantazie

Helena

Můj miláček je krotitel
a vnucuje mi svoji vůli
Já zeinru pro něj kdyby chtěl

Benjamin

Ty doby dávno pominuly

Helena

Já miluji a nevím proč
bez něho svět je klubkem smutku
a s ním se mění v kolotoč

Benjamin

Přijde vám špatně od žaludku!

Helena

Má cosi pro co není slov
miluji ho i když mne bije
Bez něho svět se změnil ve hřbitov

Benjamin

To dělá vaše fantazie
řeknete krásná švagrová,
proč se tak náhle celá rdíte
není to všechno doslova
jen vášně o čem hovoříte?

Helena

Vím jenom že mne líbá tak,
že ztrácím pod nohama půdu
má duše krouží jako pták
bez křídel bez bázně a studu

Benjamin

Řekněte krásný přelude
že milujete sama sebe
Nebude-li on nebude
Však přijde jiný Spadne s nebe!

Helena

Má cosi pro co není slov
miluji ho i když mne bije
Bez něho svět se změnil ve hřbitov

Benjamin

To dělá vaše fantazie
Přiznám se, že mne nebaví
točit se kolem vaší modly
Teď jsem tu jenom já a vy
Snad bychom se též v leccém shodli!

Helena

Tak na příklad v čem proboha!

Benjamin

V tom že je jasná obloha

Helena

Ach, vy jste opravdový šibal

Benjamin

Nevíte jak rád bych vás líbal

Helena

Že vás hned pošlu za dveře!

Benjamin

Jste věrná ve své nevěře!

Helena

Ach nechci ani věřit sluchu

Benjamin

Nepolíbila jste mne tedy v duchu?

Helena

Já nejsem zvyklá na žerty

Benjamin

Což nemám dosti hezké rty?

Helena

Já nevím nedívám se na ně

Benjamin

Vědomě sice ne však maně!

Helena

Ach vy mne rozesmějete

Benjamin

Jste krásná jak se chvějete!

Helena

Nemáte příliš úcty k dámě

Benjamin

Podívejte se tedy na mne!

Helena

Jak tvrdšíjně útočí!

Benjamin

Dívejte se mi do očí!

Helena (*podívá se*)

Což hezké jsou jak oči dětí
že vám je budu záviděti!

Benjamin

Ach od závisti snadný lék
za macešky dvě pomněnek

Helena

Mé pláčou vaše se jen smějí
Ale teď opravdu se chvějí

Benjamin (zpěvně)

Maceško slavnost začala
tak vystrě svoji trikoloru
(*klektne na koleno*)
Bubínek housle píšťala
zvony se připojily k sborů
Vlaštovka páv a kvíčala
se daly do velkého sporu
Maceško slavnost začala
tak vystrě svoji trikoloru
Dřív než se paní nadála
dvě ruce rozhrnuly storu
Pierrot drnká na mandorru
hodiv se napřed do gala
Maceško slavnost začala!

Helena (sladce)

Pomněnky byl to jenom sen
zůstanete mi na památku
Je zima dívky předou len
a mezi nimi vidím matku
A kolik jiných drahých žen
babičky zakuklené v šátku
Pomněnky byl to jenom sen
zůstanete mi na památku
Zrcadlo nevidí těch změn
co přešlo kolem něho zmatků
Zapomeň dítě na pohádku,
řičičály zbudou z jmen
Pomněnky byl to jenom sen

Benjamin

Jak jsou krásné
ty dívčí maličkosti
člověk žasne
a je to k zlosti

Helena

Jste malý čaroděj
jaká proměna
Kam se poděla má úzkost
Ještě před chvílkou se mi zdálo že je můj život
u konce
kráčela jsem v bludném kruhu bez vyhlídek
a třebaže se něčeho nezměnilo na podstatě mého
utrpení
já je necítím
Odkud se vzala má radost
proč náhle bez příčiny se mi chce zpívat
jako bych byla současně na těchto místech a v ráji
koflík je koflíkem a přece něco mnohem vzdušněj-
šího než anděl
rozum třebaž mi dokazuje pravý opak všeho toho
je bezmocný proti jakési neviditelné záři
povězte mně jak se to stalo
anebo máte vlastnosti maga
a zaklel jste mne
abych až procitnu upadla do trojnásobného zoufalství?

Benjamin

Není to moje zásluha
Sotva se nám podaří umlčeti prokletý mozek
obludu jež požírá sebe sama
vzdáme-li se naděje na cokoliv
jakýsi podzemní pramen v nás vytryskne do výše
slova již nemají ten smysl
abychom jimi oddiskutovali nějakou malichernost
a vzdouvají se jako vlny obrážející podivuhodná ne-
besa
jsme toliko nástroj života jenž je věčný
mám odvahu nechťit nic vykonat a znít jak třtina
kterou oživuje tento dech

Helena

Mou myslí protéká čirý a jasný potok

Benjamin

Můj pramen se přidává k tvému

Helena

A místo sólové kadence smutné a uvězněné do sebe
sama

Benjamin

Je tu náhle dueto jehož kontrapunkt nás omamuje

Helena

Mé rty se chvějí v tremolu písňě kterou jsem dosud
nezpívala

Benjamin

A mé tremolo se prolíná s tvým jak vlna s vlnou

Helena (*Benjamin se jí dotkne rty*)

Nevím která z nich je moje
(*letmo se líbají jak třítny*)

Benjamin

Přibližují se a unikají takřka zároveň

Helena

Jakýsi zlomyslný delfin čerí hladinu

Benjamin

A zcizuje naše rty

Helena

Nevím které z nich jsou moje

Benjamin

Ach moci utonout v tom jemném vlnobíí

Helena (*vyskočt*)

Běda!

Líbal jste mne!

Benjamin

Bdím-li

vy jste mne líbala sama!

Helena

Ne!

Pryč ode mne pryč!

Benjamin

Spadl kámen a vlna se roztráčila

Helena

Zapomněl jste že miluji pane

Benjamin

Rozum vám dá jistě dost pádných důvodů abyste
tomu uvěřila

Helena (*zoufale*)

Miluji nebo nemiluji?

Benjamin

Přijde na to co si vyberete

Helena

Vím že ho miluji a přes to necítím nic
ale on se vrátí
pohledem krotitele přinutí mne. abych sklopila oči
zapomenu že necítím
a budu cítit lásku aniž bych cítila že ji necítím

Benjamin

Má smysl pro pořádek
je to výsledek dresury
všecka manželství na ní basují
a navykli jsme si v tom vidět přírodní zákon

Helena (*jako by si to dokazovala, úporně*)

Má cosi pro co není slov
miluji ho i když mne bije
bez něho svět se mění ve hřbitov!

Benjamin

To dělá vaše fantasie
Nevíte snad že jste obětí malé neupřímnosti?

Helena

Odsuďte mne jak zasluhuji!

Benjamin

Věnovala asi velkou pozornost zpovědnímu zrcadlu

Slovo hřích

musí vymizet ze slovníků a z knih
je-li vám dlouhá chvíle
zašijte mi kapsičku
je to užitečnější

než líčit na sebe past

Na světě je dovoleno všecko i krást!

Však pod jednou podmínkou

Že nejde o kleptomanií jak u Andrese

Helena

Běda!

Benjamin

Krást z hladu jaká nádhera!

Líbati se

není nic krásnějšího pod sluncem

však pod jednou podmínkou

že nejde o ješitnost jako u Andrese

Helena

To je příliš!

Cožpak není filmovým hrdinou?

Benjamin

Jsou věci které slouží životu

a jsou věci které ho ničí

Hřích je velmi ochočený had
nekouše jen syčí!

Helena

Budeme dobří přátelé

však pod jednou podmínkou

že mne už nikdy nepolíbíte!

Benjamin

Přijímám

však pod jednou podmínkou

když mne nepolíbíte sama!

Ostatně děláte si zbytečné výčitky svědomí

Andreas je pseudonym

pana účetního Žežulky

podnikavého pana

kteřý chce pomoci vás

spekulovat

et cetera

Helena

Ani kdybyste skočil s terasy

neuvěřím vám!

Benjamin (*vstoupí na balkon*)

Zkusím to

neboť sami andělští kůrové

připraví vám překvapující číslo

vznesu se rozhodně do výše

a porazím Izáka Newtona!

(*ozve se zaklepání*)

5. výstup

titiž a Livia

Livia (*vstoupí*)**Helena**

Konečně jedna zákaznice

Křivdila jsem Andreasovi

Madame

jsem vám k službám!

Livia

Můžete-li mně prokázat nějakou službu

dejte si do pořádku zavazadla

Helena

Nějaká cestovatelka

kteřá chce imponovat černochům

Livia

Jen jednomu
a ten je ještě k tomu černý jenom uvnitř

Helena

Něvím o který světadíl běží
a bylc by dobře kdybych poznala váš vkus

Livia

V tom bychom se shodly
váš i můj je stejně problematický

Helena

Mám patrně velmi pochroumanou pověst aniž o tom
vím

Livia

Buďte ujištěna

Helena

Zajisté je ženou nějakého knedlíkového magnáta!

Livia

S kterým udržujete podezřelé styky

Helena

Sprostá ženštino!

Livia

Sprostá nebo šílená jak se to vezme

Helena

Pomoc Benjamině!

Benjamin (*vystoupí s balkonu*)

A přece jsou krásné
ty divčí maličkovosti!
Člověk žasne
a je to k zlosti!

Livia

Jak se zaraduje Žezulka
až mu sdělím že přechováváte v bytě nocležníky

Helena

Rozumím-li dobře vaší hantýrce
je Andreas ženat

Livia

Nestěžuji si
co se týče manželských povinností
přes to že není tak ušlechtilý jako váš manžel

Helena

Nechci ho ani vidět podvodníka
muži jsou jako ovádi

Benjamin

S oběma dvěma si tyká

Helena - Livia

A obě nás stejně podvádí

Livia

Myslím si paní že mne miluje dosud

Helena (*pláče*)

Máme tedy skoro stejný osud

Livia (*stírá jí slzu*)

Má drabá škoda těch krásných očí

Helena

Vaše jsou krásnější

Livia (*bere ji za ruku*)

Jaká elegantní rudička

Helena

Vaše jsou heběi

Livia

Tak mladická

Helena

A jaký sladký hlas

Livia

Však Žezulka miluje jen vás

Helena

Vás mnohem delší čas

Livia

Není možno abych vám stála v cestě

Helena

A já vám ve slunci

Livia

V tom bychom se shodly

Benjamin

A přece vaše stanoviska jsou stejně problematická
(*nahije do koflíku čaj*)

Plačte zde ucho koflíka

já budu zatím pít

a přece, když si žena zavzlyká

nevylučuje to cit

však je to zneužívání hereců i publika

Livia

Jak se raduji

že jste si našla náhradu za mého muže

Helena

Tak se mi zdá že je to nová urážka

Benjamin

Křičte zde ucho koflíka

já budu zatím pít

a přece když se žena hněvem zalyká

nevylučuje to cit

však je to zneužívání hereců i publika

Livia

A na konec, přes všechn hněv

přicházím jako prosebnice

Benjamin

Lev z papíru je také lev

i lvice z papíru je lvice

Livia

Paní má každá myšlenka

je od něho již zotročena

Což vy jste jenom milénka

však já jsem jeho žena

To nemají být výčitky

je mi vás spíše líto

Hle jaké máte vyhlídky

Slzy a žalář věřte mi to

Tolik jsem s ním už trpěla

že vás to asi sklíčí

Vravorám bez duše bez těla

vás také časem zničí

A přes to nechci se ho vzdát

jak morfinistika svého jedu

Už dávno měla jsem to udělat

Však dnes již toho nedovedu

Zmoudřete dokavad je čas

Střezte se nebezpečných hraček

jsem přivázána na provaz

zvoním si vlastní umíráček

Helena

I já jsem jako za mříží

ač nejsem jeho žena

však sotva se ke mně přiblíží

jsem rázem zaslepena

Věřte mi jsem v tom nevině

a hynu z neshobody

můj život podobal se rovině

teď strmí jako schody

Řítím se po nich do výše

dostávám z toho závrať

Ušpal mne jako chřestýše

Ach už se nikdy nevrát!

Měl nad mou duší větší moc

než střela s jedovatým kopím

Benjamin

Zní to jak volání o pomoc

Helena

Ach běda já se topím

Livia

Měl nad mým tělem větší moc
než orel nad pohořím

Benjamin

Zní to jak volání o pomoc

Livia

Ach běda mi já hořím!

Helena

Měl nad mým srdcem větší moc
než mohl by kdo tušit

Benjamin

Zní to jak volání o pomoc

Helena

Srdce mi přestalo bušit!

Livia

Má něco pro co není slov

Helena

Bojím se ho i když mě laská

Livia

Bez něho svět se změnil ve hřbitov

Benjamin

To dělá z ženy láska
a exaltace...
Marně hledám smysl vašich řečí
řekněte mi raděj strážlivě
z jakých důvodů z vás která bečí?

Livia

Má pravdu
dovolte mi madame několik otázek

a především

co se vám na něm líbí kromě té larvičky?

Helena

Mám-li být upřímná
nikdy jsem o tom neuvažovala
a přece
už vím

je galantní jak členové francouzského vyslanectví

Livia

Pak se tam rozbije hodně talířů do roka

Helena

Okouzčil mne svou velkorysostí
má za sebou víc soubojů než Puškin

Livia

To nelhal

jsme v domácnosti oba tak trochu duelanti z profese
ale jinak jsem pokládala vždycky za malichernost
strká-li muž nos pod pokličky a do uší od hokyně

Helena

jako můj tetán...

Livia

Jeho nechuť ke konverzacím ze mne dělá recitátorku
monologů
sotva oblékne domácí župan

Helena

Domácí župan?

Livia

Otevře noviny a spí...

Helena

Proboha nehraje šachy
a nenosí doma fez?

Livia

Ne od té doby co mu padají vlasy

Helena

A přece vám závidím že jste manželkou vášnivého muže

Livia

Od svatební noci ubývá našich polibků s geometrickou řadou

Helena

V tom se nikterak nelší od Lazara

Livia

Na konec je půvabný jen proto že má samé špatné vlastnosti

Helena

Vzala jste mi o něm všechny iluze alespoň kdyby nenosil župan

Livia

Zkrátka jedno mu neupřeme obě nás dokonale zbavil soudnosti

Helena

A má závidění hodný dar zdá se být vším čím chceme i když není

Livia

Ach díky bohu že ho známe

Helena

Lichotil jen sám sobě

Livia

Nejlépe uděláme

Helena - Livia

když opustíme ho obě

Livia

Dejte mi na to paní slib

Helena

Čím dřív tím líp čím dřív tím líp

Osvaldo

Slibuji vám to také platí

Helena - Livia

Chtěl nás mít obě obě ztratí

Benjamin (u balkonu)

Gratuluji dámy celý život se skládá z dobrých předsevzetí a dopadne-li to na konec jinak než bychom chtěli co se dá dělat

Žádná bouře se neobejde bez hromů

(*ustoupí na balkon*)

Pozor!

Andreas právě vchází do domu!

Osvaldo (odvrátí se zády ke dveřím a sedí ve skupině figurin. Její posice musí být taková, aby se mohlo přičítat, že je figurina)

Chtěla bych vědět co si o mně myslí když opouštím ho s těžkým srdcem ať opustím ho aspoň s lehkou myslí

O. výtup

0000. Andreas a Strye Sokrates

Andreas (vstoupí). Po celou dobu nezpozoruje přítomnost Livie. Pobláhá ji za figurinu. Helena se domnívá, že vidí Livii a Livie rovněž)

Helena (obkročuje na Livii)

Ne toho jsem se nenadála!

Andreas (obkročuje středem k paravanu)

Ne toho jsem se nenadál!

Helena

Jste zdrcen není-liž pravda

Andreas

A ještě se mně posmívá!

Helena

To jste netušil
jinak byste si ušetřil tuto návštěvu

Andreas

Přicházím právě proto
Detektiv je nám v patách
a nedá se nic dělat!
(*Strýc Sokrates vejde tajně do dveří, takže ho žádný
nezpozoruje a usedne si na bobek v pozadí místnosti*)

Livia (pro sebe)

Detektiv
padá to na mne?

Strýc Sokrates (pro sebe)

Ale ne!

Andreas

S ohledem na manželství
musíš se vrátit na čas domů!

Livia (hlasitě)

Na čas — to je výborné!

Helena

Mluvíš o manželství jako by se to samo sebou roz-
umělo
neměla jsem ani tušení!

Andreas (který pokládá Liviin hlas za Helenin)

O takových věcech se nemluví

Livia (hlasitě)

To jsem si nemyslela že mne tak podceňuje

Andreas (v domnění, že mluví Helena)

Viš přece jak tě milují!

Livia (nahlas)

I po tom všem?

Andreas (v domnění, že mluví Helena)

Byla to maličkost

Helena

Nazýváš maličkostí mou lásku a útěk od manžela?

Andreas

Vrátíš se domů proto abychom spolu žili věčně!
Vzdám se tě na oko

Helena

Ve skutečnosti však chceš žít se mnou děkuji

Andreas

Ano!

Livia

A myslíš že s tím mohu souhlasit?

Andreas

Ovšem za cenu naší existence

Helena

Jak úhoř proplováš mezi dvěma žcnami

Andreas

Mám jen tebe

Livia

A proč jsi mě tedy opustil?

Andreas

Nediv se
mohl jsem mít oprávněné podezření o tvé nevěře

Livia (vstane)

Zasloužil bys abych tě zpoličkovala

Andreas

Kde se tu vzala tato osoba
Bude se vám snažit namluviti
že jsem její muž
nevěřte jí!

Livia

Tak mluví když mně vyznal lásku?

Andreas

Vždyť jsem s tebou nemluvil

Livia

A kdo seděl na této židli?

Andreas

Probůh to nebyla figurina?

Helena

Chápete madame?

Livia

Zdá se že jsem těžkochápavá
imponoval mně právě tím
že jsem ho takřka nikdy nechápala
co nechápem je patrně velmi vysoko
a tak to zbožňujeme
Žel kdybych byla leccos nechápala
jako všechny manželky kterým kdekdo tvrdí
že musejí především pochopit svého muže
byl bys pro mě cizím člověkem jako pro tuto paní

Helena

Cizím člověkem?

Podle toho jak se to vezme!

Livia

Něco jsme si slíbily není-liž pravda?

Teď mně již nemůže nic nalhávat

přesvědčila jsem se na vlastní uši o tom že má jinou
je občas dobré být i figurinou
žel byla jsem jí od toho dne kdy jsem se oženila
s ním

Helena

Na štěstí já také všecko vím

Andreas

Nevíte nic
co ví žena o muži

Helena

A co ví muž o ženě

Andreas

Povím vám to tedy sám
vy mě neznáte ba ne jen já se znám
přes to že ledačím se zdám
je to váš optický klam
Vy plačtivé ženy pohleďte na nitro muže
byla jednou jedna pousť na které kvetly dvě růže

(*k Heleně*)

červená

(*k Livi*)

a bílá

(*k Heleně*)

exotická nymfa

(*k Livi*)

a domácí víla

Mám-li vyrovnat ten dvojsečný vnitřní hlad
musím rozřešiti protiklad
dvou lásek které se nepodobají v ničem
dvou zámek jež otvírám jedním a tímž klíčem

Helena

Jen si chovejte bílou růži v červeném pokoji
máte-li trochu fantasie zrudne

Livia

Narážíte-li na ruměnc který mě polévá v této si-
tuaci
neděláte dobře
jsem vám nucena říci že jste zbledla zárlivostí
proměnily jsme si role červená růžičko
nečekala jste že půl jeho srdce patří mně!

Helena

A já se zkrátka do půl srdce nevydám
přes to že jsem šťihlá madame!

Jen rychle zabydlete tu zbývající polovinu
jsem odstěhována

Andreas

Heleno
pak nemám vůbec srdce
Cítit polovinu
to je jako necítit nic
a pak má člověk vystačiti na tomto světě s pravdou!
Samy chcete abychom vám lhali
ukážeme-li vám pravou tvář
jste příliš zděšeny
pak se nedivte že je muž lhář!
Masku dolů
zde jsem Heleno
abych se zodpovídal bez pokrytectví
Zamilovalas se do plakátu s jednou mou falešnou
tvář
snad jich mám víc než tuším sám
svět to chce
svět chce být klamán
zamilovalas se do filmového hrdiny
jednou je to marquis po druhé defraudant!
a na dně srdce stále týž rozvrácený člověk

Helena

To slyším ponejprv a směji se
na konec tvá pravá podoba
neliší se příliš od pravé podoby mého manžela
a mne uchvátilo
něco cizokrajného
touha po dobrodružství
chtěla jsem se s tebou projet na grandiosním kolo-
toči
dráždily mě tvoje neurčitě oči
a zatím
dal byste se koupit od mého tchána
teď to vám

Andreas

Odpusťte nejsem všemohoucí
každý podnik stojí nějakou reží
a režie dobrodruhů jde vždycky nad poměry
milovat lupiče z biografu to ano
a člověka jehož vedlejším zaměstnáním je nespoleh-
livost
zařadíme ihned do kategorie ničemů
škoda že jsem neoloupil svět o několik miliard
dát pojistiti ženu a nechat ji zmizet v propadlišti
to by se vám asi líbilo
Andreas by byl hrdinou dne
zatím co pan Žezulka filmový herec bez angažma
je neomluvitelný ničema
abych jednu z vás zavraždil dárny
pak bychom se asi lépe dohodli

Livia

Cynik jak ho znám deset roků
a vy jste bláhová
pod vašim vlivem by asi brzo skončil v kriminále
jste nebezpečná žena která sní o hrdínech
nechci mít nic společného s vašim ideálem
a jak vidím nedala byste si příliš poroučet
to je chyba
podrobila jsem se mu vždycky na slovo
když byl nejvíc rozvrácen dobrodružnými zápletkami
přišel domů a zdálo se mi že jsou vánoce
konečně jsme spolu večereli
a byl dokonce velmi prostý

Helena

Dovídám se rodinné podrobnosti které jsou mně
lhostejné
už jsem vám ho vrátila
nechci mít špatný vliv
za nic na světě
myslím že aféra je skončena

Andreas

Priznám se vám paní
čas od času se vracím ke své ženě jako do dětství
ale tím není přece vyčerpán pocit života
spatřil jsem vás jednou na balkoně
a líc mého rubu vybujel jak houba
Livia vám může vděčit za to že jsou některé mé
myšlenky čisté

přes malé lsti toužím po velkých dobrodružstvích
co mám udělat abyste pochopily že vás potřebuji
obě

Bez tebe Livie jsem jako strom bez země
a bez vás paní jak démant bez slunce
teprve vaší láskou rozžijají se mé facetty
dvojím světlem osvítlí náš bezútesný život
tak už mě netrapte

Livia

Končí svůj monolog jak obyčejně
on trapič se tváří jako by trpěl
krásná slova sice
ale za nimi jen vteřinové štěstí a vleklé trápení

Andreas

Což není tvá vina že nejsi oběma ženami které po-
třebuji?

Livia

Nikdy nepřistoupím na otevřenou bigamii

Andreas

Pak tě budu obelhávat do smrti

Livia

Z ješitnosti
ale už je to zbytečné
odcháším od tebe navždy

Andreas

Mlč kuřátko!

Helena (směje se)

Kuřátko!

Livia

Povolit ti ještě tentokrát musela bych být husa

Helena

A já husička nebo kachna divoká jak se vám to líbí

Andreas

Mýslel jsem že mě pochopíte Heleno

Helena

Fič Fuč Kdo jste? Má vidina
Transparent iluse prosák
Před jednou byl jste hrůžina
a před dvěma jen šosák
Iluse pryč! Jsem venku z pout
Má duše jen si klidně zívni
Udělala jsem si o vás soud
a ten byl bohužel jen subjektivní
Nelepší míra ze všech měř
je bezohledná konfrontace
z dortu se výklube camembert
z čerta je pudl z tygra macek!

Livia

Hleďme ho rošťáka
i u mě navždy klesl v ceně
když jednu ženu neláká
neimponuje ani druhé ženě
Byls vychytralý jako žid
a primitivní jako Slovan
teď můžeš zase hezky jít
jsi dokonale demaskován!

Andreas

Kdo nabízí dnes mužům věna
a kdopak inseruje ctnost?
Jen žena žena žena žena
Jsem zkrátka dnešní muž a dost!

Z této debaty není žádného východiska!

Za prvé už se stalo
za druhé měly byste pochopit mou situaci
a bylo by všechno v pořádku!

Helena

Ne ne
je tu ještě něco třetího

Andreas

Jsem zvědav!

Helena

Čin
ten jste nám zůstal dlužen

Andreas

Nuže dobrá
ukáží vám že jsem hrdina

Livia

Běda paní co děláte
dopustí se ještě nějakého neprozřetelného kousku
nekoketujte s hrdinstvím
dívá se jak blázen
nevidíte?

Strýc Sokrates (vystoupí)

Ano zešlele
a proč?
Vinou uší
Je zachvácen jejich stěhováním
což neodpovídal na počátku vždycky té
která se netázala?
Jeho filosofie stojí na bludu
říká se tomu paranoia
mám zkušenosti

Helena

Strýčku!

Andreas

Detektiv!
Nevěděl jsem že máte plný dům tajných špehů

Helena

Strýčku dovolte na okamžik
ten pán je nám dlužen hrdinský čin
(*odhrne záclonku z arkýře, kam se skryl Benjamin*)
a zde má k němu příležitost
Benjamine
změříte se s tímto mužem!
Bože vždyť zas už spí
a stoje
(*zatřese jím*)
Benjamine!

Andreas

Jsem podveden!

Benjamin

Odpusťte dámy a pánové
nemám rád filosofických diskusí
tak se lidé nikdy nedohodnou
užitečnější je prospáti se

Andreas

Nosič zavazadel
fuj!

Strýc Sokrates (vytáhne nůž a chce uříznout Andreusovi uši)

Přichází delirantní stadium
není orientován místně a plete si lidi
zatracené uši
záměna dostoupila vrcholu
nuže přistupme k operaci

Andreas (utíká před ním)

Pomoc!

Helena

Nezapomeňte že jste nám dlužen čin!

Andreas (*utíká*)

Nežertujte pane!

Strýc Sokrates (*honí ho s nožem*)

Má disertace se musí opírat o experimenty
uvidíte že se uzdraví
až mu zaměním boltee
jeho bigamie je organická choroba
zaviněná stěhováním uší

Andreas (*utíká před ním*)

Pomozte mně

Heleno

Livie

Ach mé uši!

Livia

Jen ať tě zohaví

po tom co jsem slyšela nejší mým mužem

Andreas

Heleno

bylas dobrá a soucinná

Helena

To je plusquamperfectum

Strýc Sokrates

Však já tě chytím

je to k tvému dobru

a budeš mi vděčen po celý život

Andreas (*běhá zděšeně*)

Ztratil jsem tedy peníze

ženu

a nyní mám ztratit uši?

(*vyrazí na ulici, Strýc Sokrates za ním*)

Nikdy!

Benjamin

Nyní jste viděla pravou podobu filmového hrdiny

Helena

Nevěděl tedy že je prozrazeno jeho manželství
proto si počínal klidně

Livia

A já ubohá jsem se domnívala že mně vyznává lásku
nevrátím se k němu
a budu nadále ošetřovatelkou nemocných
Sbohem paní

odpusťte mi všechny urážky

stihl vás ještě strašnější osud než mne

ale váš manžel vás miluje

vraťte se k němu

sbohem

(*odejde*)

Helena (*v pláči směrem k figurinám*)

Takové zklamání jsem jako bez krve

ó jak vám závidím vy necitelné loutky

váš karmín na tváři vás nikdy nezradil

dřímáte blaženě pod ochranou svých grimas

Kolik žen podobá se vaší sestě

marnivě kráčejí po cirku proměnády

a omamujíce jsou necitelnější

než had jež tancuje na křišťálové misce

Co počít s rozumem jež v rozšklebené masce

jak clown mi vyčítá mou volbu ženicha

A jak mám naložit teď s šílenou svou duší

kteřá mi nepatří víc než vám tento šat

Béda mi ztratila jsem statečnost a víru

moci žít bez lásky bez úzkosti a v míru

jak loutka uctívat svůj obraz v zrcadlech

Jsem jako bystřina jež prorvala svůj břeh

a teče bez rytmu po zemi bez koryta

můj život odtéká dnem déravého síta

Benjamin

Neplačte bláhová a přece poplačte si
váš rozum smíří se a slzy vyvětrají
vždyť pláč je jako zpěv a usmíruje srdce
Když podlehla jste již své fixní ilusi
když sousředila jste své snění na nicotnost
jež nazývá se muž nesmíte zůstat zde!
Vždyť tato zrcadla jsou svědkem vaší lásky
co pohled nástraha co vzpomínka to past
musíte opustit ty příliš známé stěny
kde snadno překvapí vás halucinace
Snad byste podlehla ilusi jedné chvíle
a chtěla povýšit ji na střed života
Musíte odejít já půjdu všude s vámi
jak dobrý kamarád jak bratr se sestrou
Budem se toulati světem jak bludní ptáci
budem se radovat najdem si novou práci
a to vás vyléčí jsem si tím takřka jist
Jen rychle prchněme z těch nebezpečných míst

Helena (litoslivě)

Jste muž
Já nechci mít už žádné spolky s muži

Benjamin

To se vám nedívám a přece

Helena

Znám vás už tak dalece
že vám nelze věřit
neměl jste se tak zpronevěřit
a líbat mne na rty

Benjamin

Obraťme paní karty
a budem hrát spolu otevřeně
Promluvíme k vám trochu jako ke zkušené ženě

Helena

Zní to věru pateticky
a už se předem červenám

Benjamin

Proč jste dala přednost Andreasovi před Lazarem!

Helena

Vím jenom že mne líbal tak
že jsem ztrácela pod nohama půdu
Mé srdce vzlétalo jak pták
bez křídel bez bázně a studu

Benjamin

A přece je krásné milovati romanticky
ženu to povznáší a stává se rozkošnou věcí
Však nyní složíme svá zavazadla
(*skládá zavazadla*)
K věci!

7. výstup

Helena, Benjamin, Strýc Sokrates, Andreas

Ilas Strýce Sokrata (zpěv)

Když cesta tak cesta
nejmůž do Paříže
zapomeňte na Prahu
cestuje nevěsta
a při tom neví že
má to vliv na váhu
Ovšem že u Temže
je také hezky
v Holandsku je větší klid
Všude se domluvíš
i tak trochu česky
Češi jsou kočovný lid
Paříži ty víš jak mám tě rád
máš podkrovní máš Eifelku
kdybych byl ještě jednou mlád
chtěl bych v ní mít svou veselku
smutně až k smrti zvolna hynem

8*

dole tam dole pod Petřínem
a přes to že mám i v tobě hlad
ach Paříži já mám tě rád!

Benjamin (*zpívá Heleně, snaže se ji rozveselit*)

Paříži, ty víš jak mám tě rád
máš podkrovní máš Eifelku.
kdybych nebyl tak příliš mlád
chtěl bych v ní mít svou veselku
smutné až k smrti zvolna hynem
dole tam dole pod Petřínem
přes to že mám i v tobě hlad

Strýc Sokrates (*vstoupí*)

Ach Paříži já mám tě rád!

Benjamin (*padne mu kolem krku*)

Helena

Hned je mně strýčku vesele
když slyším váš hlas

Strýc Sokrates

Ach kampak cestovatelé?

Benjamin

Přišel jste právě včas

Strýc Sokrates

To jsem ho prohnal! Jak se daří
odpusť že začínám otázkou!

Benjamin

Toužíme po vás jako po lékaři

Helena

Utíkám strýčku před láskou

Strýc Sokrates

A přec má láska tisíc forem

Helena

Já jsem však přišla o víru

Strýc Sokrates

Zmizí jak slunce pod obzorem
a svítí někde v nadiru
zítra si najde opět zenit
země je příliš kulatá

Helena

Neumím se tak rychle měnit

Benjamin

Má krásné malé srdce ze zlata

Strýc Sokrates

Jen zachovat si klidnou mysl
Co máte děti za úmysl?

Benjamin

Strýčku Sokrate

Helena už nemiluje Andrease

Helena

Neumím se tak rychle měnit!

Benjamin

Je na čase abychom ji unesli

Helena

Kam?

Strýc Sokrates

Země je kulatá

Benjamin

Má krásné malé srdce ze zlata

Helena

Pocítila jsem na své vlastní kůži
že není radno příliš věřit mužů
myslí to s námi sice bratrsky
má aureolu nemá paprsky
To všechno jsou jen vypůjčená světla
já nechci abych se zas znovu splekla

Strýc Sokrates

Ne nevěř mužům věř však bláznovi
ten co si myslí také vysloví
rád žije jeho první ctností
je nelpět na své důstojnosti
šťěstí je jeho provise
neimponují mu peníze
podivně slyší podivně vidí
a nikomu nic nezávídí
před nikým nesklání svůj hřbet
patří mu konec konců svět!

Helena

Pocítila jsem na své vlastní kůži
že není radno příliš věřit mužů
připravují nás o náš klid
a přece bez nich nelze žít!

Benjamin (bere Helenino zavazadlo)

Patří k nám do trojpolku strýče

Strýc Sokrates

My máme od života klíče

Helena

Jdu s vámi strýčku věřím vám

Benjamin (položí zavazadlo)

Dobrá já tedy půjdu sám!

Helena

Vezmeme vás s sebou
(*Benjamin vezme zavazadlo*)
však pod jednou podmínkou
že mne už nikdy po druhé nepolíbíte!

Benjamin (obléká Heleně kabát)

Přijímám
však pod jednou podmínkou
když mne nepolíbíte sama

Helena

Když mě zklamala láska
snad budu mít větší štěstí s přátelstvím na zkoušku
ale kam kam teď!

Benjamin

Konečně první rozumné slovo
uděláme malou bilanci
bez ministra financí
především upozorňuji vás
že mně zítra dojde starý pas

Helena

A mně peníze

Strýc Sokrates

A mně život

Benjamin

To jsou ovšem vážné důvody pro návrat do otčiny
třeba ne k otci

Helena

Ani k manželovi
který mě tak lehce oželel
ostatně co chci
má svou ženu
a ta ho nikdy nezradí

Benjamin

Staré zkušenosti přijdou vždycky vhod
zapomínáte že má papá docela roztomilý letohrádek
ve kterém je dva tři dny do roka
nejednou jsem se tam skryl
a budeme tak trochu doma

Helena

Vila v Karlových Varech!

Strýc Sokrates

Dokonce léčebná voda
ach to je příliš mnoho důvodů pro

Benjamin

A zaměstnání se najde

Helena

Začínám věřit že jsem v dobrých rukou
a není to bez dobrodružství

Benjamin

Má drahá jakmile jsme chudí
je ho až nazbyt
člověk musí rychle jednat
a co nejméně přemýšlet
brzy se vám vykouří z hlavy nezdravé opium
(*k figurinám*)

Ale toto zde přece nenecháme

Helena

Celníci na hranicích jsou nemilosrdní
a pobrali by nám vaše dámy

Benjamin

Vždyť vy jste docela rozumná žena
ovšem nepovezeme s sebou panoptikum
v Paříži je mnoho vetešníků
už se o nich skládají ba i filmy
pojd' strýčku Sokrate
zavoláme některého z nich
stačí hvízdnout
a bude na každém prstě jeden
(*zazpívá*)

marchant d'habit

Strýc Sokrates (jako ozvěna)

Marchant d'habit!

Benjamin (vezme zavazadlo a odejde se Strýcem Sokratem)

A toto zavazadlo s sebou!

Helena (svléká figuriny)

Paní Rotschildová
chcete-li opustit manžela

bylo by záhodno abyste znala všechny jeho bratry
nebo se stane...

(*Vetešník vstupí*)

To jsem se lekla pane!

Vetešník

Madame
jsem vetešník
bez konkurence
nuže o co se jedná?

Helena

Čtyři pany
otoman
španělská stěna
záclony
a toto krásné zrcadlo

Vetešník

Poněvadž jste se v něm zhlížela
krásná madame
bez smlouvání
zaplatím zlatem

Helena

Budu se loučit těžko s Paříží
i vetešníci jsou tu galantní

Vetešník

Ať si odnese krásná cizinka ty nejsladší vzpomínky
odjíždíte asi daleko
svědčí o tom vaše modré oči

Helena

Ano daleko
až do Karlových Varů

Vetešník

To je v Africe?

Helena

Trochu blíž
avšak co mně dáte za mé chudé jmění
Tedy doslova!

Vetešník (podává jí prsten)

Maličkost
a přijde vhod každé ženě

Helena

Prsten!
Můj prsten

Vetešník

Ano teď bude váš

Helena

Můj svatební prsten
kde jste ho vzal pane
věru obešla jsem se bez něho krátký čas
našel jste jej v rybě
anebo spím?

Vetešník

Prodal mi ho právě před chvílkou zoufalý muž
nějaký nešťastník jenž chce spáchat sebevraždu

Helena

Ach!

Vetešník

Dal jsem mu na výměnu pistoli
je to běh světa

Helena

Byl krásný?
Měl v sobě něco zvláštního?
Nezdál se být trochu nejistého charakteru?
A nebyl zbabělý?

Vetešník

Všecko se shoduje
až na ten popis

Helena

Proč jsem ho opouštěla
mohl se polepšit
Je-li hrdinou
půjde mě hledat až na konec světa

Vetešník

Není-li mrtev
snad ho to napadne

Helena

Není-li mrtev
(vzlyká)
Andreasi!

Vetešník (přistoupí k ní)

Milujete ho paní

Helena

Snad

Vetešník

A zemřel-li

Helena

Pak ho miluji docela určitě!

Strýc Sokrates

Helenko
všecko je připraveno
nejvyšší čas k odjezdu
a teď trychtýř do ucha
aby nás nepřeljel automobil

Helena

Sbohem pane
a kdybyste potkal toho muže

Strýc Sokrates

Tak pozor na uši

Helena (*pláčivě*)

Sbohem!

(*Odejde se Strýcem Sokratem*)

Andreas (*strhne masku vetěšníka*)

Ach běda k čemu mne dovedly moje choutky!
(*směrem k figurinám*)

Zírátil jsem poklad a proč jen pro vás pro vás
loučky

jsem oběť vlastní koketerie

Jeanetto Louiso Kiki Marie

Žil jsem jak hlupák a hrál si na mudrce

každá z vás kokety oslabila mně srdce

Tak dlouho kazil jsem vás až jste mě zkazily

teď jsem tu bez lásky bez vůle bez síly

Ach není nad věrnost bez ní jsme jenom trosky

srdce chce mnohem víc než domýšlivé mozky

srdce chce mnohem míň očím to nestačí

Já se jí nevzdávám běda snad neplači!

Teď teď ji miluji! Lpím na ní víc než tuší

Najdu tě Heleno strhnu zas tvoji duši

Odešlas s rozmyslem? Odešlas v narkose?

Krásně to začalo končí to uboze

Já se tě nevzdávám buď jista Mnoho zdaru

Za týden přijedu já do Karlových Varů

Chceš vidět hrdinství Ach chceš mě vidět hrát

Co zbývá mi než lhát než lhát než lhát než lhát!

Opona

OBRÁZ 3.

Místo děje:

Kolonáda v Karlových Varech. Květinový a sodovkový kiosk. Vedle něho kiosk s novinami. V pozadí část hudebního pavilonu. Na pravo terasa a stříška lázeňské vily. Plakátová zeď. Jasný den kolem páté hodiny. V pozadí za oběma kiosky parková lavička. Několik záhonů

I. Výstup

Na vilové stříšce u stolečku sedí Helena, Benjamin, Strýc Sokrates. Jedu z papíru šunka

Benjamin (*otřepává si ruce*)

Náš blahobyť je takřka luxusní

Alespoň není důvodu rozbíjetí talíře

(*stočí papír a hodí se střížky na ulici*)

Spořádaná domácnost

nade vše!

Helena

A hlavně naše budoucnost je zajištěna

Strýc Sokrates

Vždycky jsem tušil svůj herecký talent

Zpívat kuplety

byl můj jinášský sen

Benjamin (*vstane*)

Nuže

generální zkouška začíná!

Dámy a pánové

představujeme se vám jako trojice excentriků

Helena

Přes to že vystoupíme v baru
nepokládejte mě za bardámu

Strýc Sokrates

Pane kapelníku
prosím!

(Několik taktů předehry)

Helena Benjamin Strýc Sokrates *(postaví se do řady a zpívají)*

Tri excentrici

šli po ulici

ten třetí byla

ona

Každý se bavil

kde kdo je zdravil

má úcta po-

klona!

Venku se lilo

jak přes síto

divadlo bylo

nabito

Lepší ostuda

nežli je nuda

věřte a pamatujte si to

(Refrén)

Do deště kamaše

hrst cukru do kaše

a před publikum v masce

Do filmu patří trik

na prkna excentrik

co je vám po mé lásce!

Tu tajím ukrutně

tak jako mnich v kutně

a já zase jako jeptiška

Nenošíme páni

své srdce na dlani
to srdce něžné jak malá myška!

Strýc Sokrates

Generální zkouška dopadla špatně
doufejme že to bude večer lepší

Helena

Už dnes večer!

Benjamin

A v nejsplendidnějším baru

Ale teď do práce

Nevíme nepropadne-li naše číslo

A jistota je jistota

Strýc Sokrates *(podívá se na hromosvodový žebřík)*

Schodiště je spraveno

Dáma napřed

Helena

Mám vždycky hrůzu

abych nesletěla některému chodci do náruče

jen opatrně a pomalu

(Během další scény trojice slézá po hromosvodovém žebříčku)

2. výstup

Dole na kolonádě se setkává Livia v šatě ošetrovatelky s Lazarem, který jde s opačného konce scény

Livia *(přistoupí k Lazarovi)*

Nepoznáváte mne pane?

Lazar

Patrně jste mě ošetrovala ve válce v lazaretu
uplynulo již tolik roků
neznám vás

Livia

Vzpomeňte si na osudný večer svého života

Lazar

Nedávala jste mně obklady
když jsem právě před rokem omdlel po prohraném
šachovém turnaji?

Livia

Jsem paní Žežulková

Lazar

Znám vás rozhodně podle jména

Livia

Vaše paní se tedy přece jenom vrátila
jste šťastní
takže si už ani nevzpomínáte

Lazar

Moje paní?
Nevrátila se
Odpustte že jsem vás nepoznal
bylo to katastrofální
vyčítám si že jsem ji nechal odejít
ani nevím co se s ní děje
jak jste mě rozrušila
je mi na omdlení jako tehdy
a dnes v rozhodující den mého života!
Přijel jsem do Karlových Varů
hrát o championát

Livia

Snažte se zapomenouti
jde to těžce

Lazar (*myslí už na něco jiného*)

Ano jde to těžce

Livia

Trávím celé dny s nevrlymi pacienty
dohromady jim nic nechybí
mou bolest nikdo neopatruje

Lazar

Tak je to tak je to

Livia

Můj muž.

Lazar

Shohem milostivá paní
mám rozehranou partii
pozdravujte pana manžela

Livia (*udíveně*)

Mám pozdravovat od vás Žežulku?

Lazar (*probere se*)

Ach ne

pokládal jsem ji už zas za někoho jiného
jak bych mohl pozdravovat zločince!

Livia

Je to svého druhu nešťastník

Lazar (*podrážděně*)

Pěkný nešťastník!

To neměl dělat

vy tedy opět s ním žijete

a zde!

(Opravdu vzpomínám si otec mně říkal
že mu přišla zpráva ze soukromé detektivní kance-
láře
Žežulka přijede v těchto dnech do Karlových Varů

Livia (*skepticky*)

Nepokládáte mne opět za někoho jiného pane?

Lazar

Ne

jste paní Žežulková

otec přijede

mů zde schůzku s detektivem

chcete-li můžete se dovědět podrobnosti

Livia

Ovšem že chci
byť i sebedmenší zprávičku
byl jste ke mně laskav
snad i nyní se nade mnou slitujete

Lazar

Budu bydlet s otcem v této vile
chcete-li pojdte se mnou
můžete počkat až do detektivova příchodu
jsem ostatně rád
že nemusím sedět v domě a čekat na otce

Livia (*jde s Lazarem do vily*)

Děkuji vám
vy tedy věříte že se vaše paní vrátí
je to dobrá žena
a vy sám jste k pláči

Lazar (*resignovaně*)

Co bylo mé už není moje
vzdávám se zbytečného boje
Bůh dal bůh vzal to nevedí
Snad mi to nějak nahradí

3. výstup

Helena, Benjamin, Strýc Sokrates

Helena (*sejde s Benjaminem a Strýcem Sokratem s hro-
mosvodového žebříku a postaví se před kiosk*)

Ještě měsíc pobytu v této vile
a bude ze mne akrobatka
čert vem patentní zámky
neotevřeš zevně ani zevnitř

Benjamin

Skoro jak tvé srdce

130

Helena

Mlčet
patří mrtvému

Benjamin

A jen proto že je mrtvý

Helena

Smůl!

Benjamin

Zas jedna hloupá iluze
a otrápaná až to drtí
Co nezdaří se vlastní zásluze
adaří se velmi často smrti
I když byls lumpem za živa
hrob dá ti levnou aureolu
Ita ne Ten kult se dožívá
Já nedám před ním klobouk dolů
Hlase chabá kvalita
a je v ní mnoho nebezpečí
Ať zhyne sentimentality
Živého trýzní nad mrtvým brečí!

Helena

Smrt podobá se jistotě
Otažník náhle ústí v průmce
Co bolelo nás v životě
přestává bolet při vzpomínce
Vzpomínka rodí ilusi
jak teskné noční mlhy vodu
uchlý strom je pln haluzí
a každá haluz plná plodů

Benjamin

Ať jsou ty plody červivé
jen když jsou na pohled krásné...

Helena

Hlase křiví věci neživé
Všovy jsou v jistém slova smyslu šťastné!

131

Benjamin

Kdybych tak mohl mluvit
jako nechci
ne ne už ani slova

Helena

Holub chce dělat páva
a nemá chvost
však o lásce
už dost!

Benjamin

Už dost už dost stará obehnaná písnička
nakazíš jí za chvíli všechny kolovrátky
je to pohodlné
dávat přednost mrtvým před živými

Helena

Nikdy nevíme co je vlastně mrtvo

Benjamin

A kdo je vlastně mrtev?
Ale co mluvím!
Kdyby nebylo žen
nebylo by tisíc poštilostí na světě
měl bych si vzít život to bys vzlykala
nevylečitelná ctitelko hrdinů
Ne
nedám se svést k žádné hlouposti
mnohem zajímavější je líbati se

Helena

Už zase přišel na pořad
obřad kterého jsem se navždy vzdala?

Benjamin (*postaví se před Helenin kiosk*)

Je příliš světlo na polibky
a já jsem si přál jen skleničku malinové šťávy

Helena (*napodobuje tón prodavaček*)

Tak dobrá a laciná při tom
jen se napijte pane hosti

první druhá třetí
do sytosti

Benjamin (*s gestikulací cidiče bot*)

A žena které se nelesknou střevíčky
je jako zamračený den
pojď Heleno
a svěť mi své špatné počasí
bláto zmizí mrak zajde a opět se vyčáší

Helena (*vyjde z kiosku*)

Dobrá
za tři sklenky pro osvěžení
vyleštíš mně střevíce
z úcty ke svým květinám
chci být roztomilá

Benjamin (*vyjme potřeby na cídění střevců*)

Co by to bylo za paní
kdyby v ní nebyl drobet marnivosti

Helena

Když karafiáty jsou krásné
a růže omamují až k závratí

Benjamin

Není věru nad cidiče bot
i ta nejvěrnější
ukáže mu své lýtko
ať je či není jí to vhod

Helena

I ta nejvěrnější
i ta nejnevinnější
má růži ve tváři

Benjamin (*poklečne k práci*)

I ta nejvěrnější
i ta nejnevinnější
se sladce zatváří

Helena

Ach jaké nebezpečí
očima blýská a u nohou mi klěčí

Benjamin

A než byste se nadály
zouvají vám sandály

Helena

Nechcem vás příliš ranit

Benjamin

A zapomenou se bránit

Helena

I ta nejvěrnější
i ta nejnevinnější
kvete a odkvétá

Benjamin

I ta nejvěrnější
i ta nejnevinnější
je trochu koketa

Helena

A přece je krásné milovat romanticky
ženu to povznáší a stává se rozkošnou věcí

Benjamin

Však nyní svěřte mi svůj střevíček
k věci!

Helena

Jen rychle jen rychle
než přijdou zákazníci
ať se líbí mé macešky
v jedné kytce s pomněnkami

Benjamin (*čistí boty a do rytmu říká*)

Ach znáte onen sad
kde bydlí paní kterou miluji?
Je pružná jako had

ach znáte onen sad?

Když jde kolem sklopím zrak
tvářím se všelijak
jen ne tak

že ji miluji že ji mám rád
ach znáte onen sad?

Když po ní nejvíc toužím.
jak pták v slunci kroužím
neřeknu jí to nikdy snad
ach znáte onen sad?

Když před spaním
ohnivé mouchy zaháním
zjevuje se mi její šat
a bude se mi o ní zdát
Ach znáte onen sad?

Helena

Tento popěvek se nehodí
k práci kterou se obíráte

Benjamin

Každá milenka
je špičková tanečnice
rozum se vzdal
a srdce to snáší

Helena

Žářlím poněkud
jak je možno aby muž myslel na květiny
drží-li nejroztomilejší střevíc pod sluncem

Benjamin

To je starý zvyk
dosahovati oklikami věci které jsou na dosah ruky
což jste se nikdy neobírala květomluvou
a nečetla alegorické básněky?

Helena

Tak trochu v pensionátě
ale život je jiný

Benjamin

Proto se bráníte polibkům?

Helena

Už zas přišel na pořad obřad kterého jsem se navždy vzdala?

Benjamin

Pokoje se zamykají ze zvyku

Helena

Není-liž pravda

Benjamin

A ženy obdivují zloděje jen proto že rády omdlévají

Helena

Opovažte se!

Benjamin

A patří-li k vašemu střevíci též vaše lýtko nikterak se nedivím mužům

Helena

Opovažte se!

Benjamin (*práče hraje hudba. Vstane*)

Nuže tedy jsem tančovník!

Helena

Bravo!

Benjamin

Hudba je přece jen nejdělitelnější řečí ani ta nejvěrnější ani ta nejnevinnější se při ní nezardívá

Helena (*obejme Benjaminu k tanci*)

Tanec

jaká závrat!

Benjamin (*dá se s ní do tance*)

Jsou ještě jiné závrat!

Helena

Jen pod jednou podmínkou že mne nepolíbíte

Benjamin (*políbí ji*)

Ale to až po polibku

Helena

Nikdy bych vám to nedovolila

Benjamin (*políbí ji*)

Jak bych mohl nerespektovat přání tak slýchých rtů!

Helena

Jaký tančovník!

Benjamin

A je to krásné i bez polibků

Helena

Už zas přišel na pořad obřad kterého jsem se navždy vzdala?

Benjamin (*poklekně*)

Tanec

(*čistí Heleně kapesníčkem střevíček*)

jaká závrat!

avšak odpusťte pošlapal jsem vám střevíčky

Helena

Bylo to krásné

však pod jednou podmínkou že tomu tak nebylo

Benjamin

Schvaluji skepticismus bývá to v podstatě velmi galantní filosofie a pravda je relativní pojem mám raději polibky

Helena (*zajde do svého kiosku*)

Všecko v pravý čas ale teď si hleďte zákazníkú!

Benjamin (*přistoupí k novinovému kiosku a vyvolává*)

Dámy a páni kteří holdujete slávě
listujte v lázeňském kurýru
Karlovy Vary staly se právě
střediskem světa a vesmíru
Marlene Dietrichová
stvořená pro lásku od hlavy až k patě
přijela letos znova
a bydlí v lesní chatě
Do jiné chaty
přestěhoval se náš starý známý Fatty
a u jednoho koplina
spatřil prý kdosi Charlie Chaplina
Drží sklenky a polykají lžice
Je tu větší ruch než v světznámé Nizze

Strýc Sokrates (*strhne starou vrstvu plakátů a pod nimi
se objeví plakát s podobou Andreease. Jakmile jej spatří
vytáhne nůž a vyřízne z plakátu uši*)

Poněvadž je už nejvyšší čas
uříznu ti je rovnou

Helena (*při pohledu na plakát*)
Andreas!

Benjamin

Hleďme jak zbledla
vězí dosud v lásce po uši
Ještě z ní nevybředla
a ani to netuší

Helena

Strýčku Sokrate
taková krása
a teď je z ní ruina

Benjamin

Ruiny jsou zajímavější poněvadž jsou ruinami

Helena

A přece kolem ní tekl něžný a líbezný potok

usednout na jeho břeh
a pouštět papírové lodičky

Benjamin

Už toho mám dost!

Helena

To je on
do kterého jsem se zamilovala
právě tak se usmíval
a přišlo první milostné psaníčko
Ani čas a nové plakáty
nesetřely tvého půvabu
je mrtev bože
a oni ho zneuctívají

Benjamin

Pěkně mrtev
špinavý vetešník
tužil jsem od počátku že ten zbabělý ušatec
který ti nabalamuil pohádku o Andreasově sebe-
vraždě
je on sám

Helena

Parižský vetešník?

Benjamin

Jen zaslepená žena to nepoznala
Komický romantisme
kdy lidé konečně otevrou oči
a dají přednost životu před lži
Stačí aby se objevila noticka o nějakém nestoudní-
kovi

a ženy zatají dech
chopí se toho opozdílý spisovatel
a je tu drama

podle dienstreglama
Z malého ničemy se stvoří velký typ
z obyčejného smyslníčka je don Juan
ze slabochů Hamleti

musí to být světoborné
lež nad lež

A nejhůř dopadnou ženy
není lži které by neaplaudovaly
Pan Simonides starší
obchodní magnát hodný podivu
zatím co stačilo aby nastavil ruku příznivé konjunk-
tuře

Pan Simonides prostřední
slaboch který věří už jen na mrtvé sedláčky
a tomu se říká ušlechtilost sama
Konečně pan Simonides nejmladší
člověk kterému nejde o nic než vyhnout se všem svě-
racím kazajkám
a bůhvíco za vznešenost by viděli v něm příkrašlovači
nenávidím hrdinství
poněvadž páchne zvětralými šminkami
a konečně už je na čase
abys vystřízlivěla

Helena

Že je Andreas živ?
Víš to jistě?

Benjamin

Ano krk na to oddychni si umrlčí holubičko

Helena (plaktivě)

On tedy není mrtev?

Benjamin

Vídíš jak jsou vratké iluse
Nemáš proč plakat
už nemáš čím omlouvat svou bázeň ze života

Helena

On se tedy nezabil?
On není tedy hrdina!
Je-li to pravda
zbavil jsi mě ideálu necito

Chtěla bych ho vidět
ještě naposled
jistě se polepšil
a jistě mě hledá
kdybys s ním mohl alespoň bojovat
v otevřeném poli
a kdybys si mě nějak dobyl

Benjamin

Ještě hodinky s vodotryskem a automobil
děkuji
nejsem hrdina!

Helena

Že nejsi hrdina?
Ani trošičku?

Benjamin

Ne!

Helena

A proč tedy stojíme v kiosku?

Benjamin

Abychom si vydělali na chleba

Helena

Ach jen proto?

Benjamin

Naposled myslíš
že jsem si pěstoval z romantismu vši?

Helena

A to se tě jen tak chytly?

Benjamin

Ano na světě je jich plné pytlý
jako peněz
a když na to přijde obejdem se bez jednoho i bez
druhého

Helena

A naše dnešní vystoupení v baru?

Benjamin

Potřebuješ přece podzimní kostým
kde bychom vzali peníze
a spekulovat jak Žezulka neumím

Helena

Víš dobře
vypudila jsem Andreas
Benjamin (*trochu zlomyslně*)
Žezulku

Helena

ze srdce
nedovedu ho vypudit z hlavy

Benjamin

Hlava a srdce jsou nebezpečné přesypací hodiny
nemyslíš že je trochu tvrdohlavost
přemítat jeden a tentýž písek?

Helena

Ale když byl přece mrtev!

Benjamin

Vidíš co by mně pomohlo kdybych chtěl být za
každou cenu hrdinou
kdybych byl trochu pošetilejší než jsem
snad bych byl neusnul za záclonou
a dal bych se s ním do souboje

Bylo by stačilo vzít strýci Sokratovi jeho operační
nůž

a vrazit jej do srdce té pepitové obludě
„Zabil svého soka ze žárlivosti!“
není to titul pro tragedii?

Ty bys ukájela svůj ilusionismus
měla bys proč plakat hned o dva muže
a na konec bys se vrátila k Lazarovi

Helena

Nikdy!

Benjamin

Což jsi se do něho nezamilovala
při simultánní sachové hře?
Tisíce očí bylo na něj upřeno
a iluze slávy ti zakalila pohled

Helena

Avšak Andreas byl muž činu
unesl mě

Benjamin

S mou pomocí
a díky nudě a tyranii
která i mne vypudila z domu

Helena

Ach to byl tedy Andreas!

Benjamin (*se vrhne na plakáty a strhne plakát s Andre-
asovou podobou*)

Pryč maškarní pošklebku

lháři a filuto

přetvařovači z povolání!

Kdyby tě tak mohly ženy vidět v pravém světle

pracuje za tebe lícidlo

dvojitá dna

nežárším na tebe je mi jen trochu stydno

vidím-li tak směšnou karikaturu mužství

Helena

Myslíš že mne tedy nemiloval ani trochu Benjamine?

Benjamin (*ironicky*)

Ale ano!

Helena (*ho pohledí*)

Pomněnkám nesluší zamračený den!

Benjamin

Miloval tě právě tak jako kteroukoliv ženu

a neuvěříš tomu

poněvadž se o tom nemůžeš sama přesvědčit

Helena

Co bych za to dala
kdyby někdo vyvrátil tuto mou poslední iluzi o něm
přiznávám se ti k tomu
chci abys znal mé srdce právě tak dobře jako svoje
nehněvej se nezoufej nevzdávej se předem boje

Benjamin

Nikdy bych se nepouštěl do boje s chameleonelem
stačí zatleskat
a zmizí v díře
nechci na něj myslet na cvikýře!

Helena (pohládí ho)

Svěř mi své špatné počasí
bláto zmizí mrak zajde a opět se vyčásí
(dává mu květinu)
ze sympatie k pomněnkám
chci býti moudrá!
(Helena zajde do svého kiosku Benjamin rovněž ke
svému.)

4. výstup

titíž, Livie a Lazar na balkoně

Benjamin (vytáhne právníckou knížku a učí se)

A aby se vyplnilo proroctví
že veliký politik byl kamelotem
dostudujeme svá práva
(Odtřikává jako by memoroval lekci, trochu operetně)
třicátý paragraf druhé hlava!
Zákon o rozluce
čili
manželství je proměnlivá instituce!
Chceš-li ženo jítí od muže
zákonník ti k tomu pomůže
Řekl že se s tebou nerad žení?

To je nešetrné zacházení
Máš-li v ústech méně stoliček
způsobil to jeho políček
Je-li v spolku na ochranu ctnosti
zanedbává svoje povinnosti
stačí rovněž když je přehání
to zas perversitou zavání
Má-li v stolku erotické tisky
zřejmě navštěvuje odalisky
Spává v Adamově úboru?
to je také důvod k odporu
Spočítej si všechny jeho renty
soud ti přízná značné alimity

Chceš-li muži utéct od ženy
jde to zákon není kožený
Nadává ti někdy? Někdy? Zcela jistě
Žaloval bych ji být na tvém místě
Vyklání se z okna v županu?
vydávala se ti za pannu?
chodí ráda do společných lázní?
říká že jsou všichni muži blázni?
Zná je tedy asi důkladně!
Obléká se příliš nákladně?
Nechodí snad často k telefonu?
To čpí cizoložstvím na sto honů
Nejí ráda to co uvaří?
Chodí příliš často k lékáři?
Přehlídí tvé chyby příliš moc jich vidí?
V každém případě tě tvoje žena šidí!
Přivede tě v krátkém čase do hrobu
proto podej na ni žalobu!
Ať se o ni stará někdo jiný
Neplaf prosad rozvod z její viny!

Helena

Jaké ragout
přejedla bych se brzy právnícké vědy

věnuj se raděj medicíně můj milý
nebo se dej do služeb elektriny
(*hukot avionu*)

hleď jak krásně zpívá avion

Slyš co oznamují bezdrátové depеше

Amplion (*skanduje*)

Milenci z kiosku

prodávají šťastné losy

milenci z kiosku

dobrým lidem štěstí nosí

právě tak jako kominíci

vsak nedotýkejte se jich

chtějí si toho tolik říci

nerušte jejich pláč a smích

Benjamin

Optimismus je přece jenom štěstím pro lidstvo
a lépe je žít než nenaroditi se!

(*Lazar vstoupí na terasu a zapíná si límecék*)

Helena (*spatří Lazara*)

Benjamině

stal se zázrak!

Benjamin

Dokonce zázrak

to se přihází jen ženám

zatím co já musím louskat římské právo!

Helena

Benjamině

je možno aby pasažeri skákali z aeroplánu na střechy
a na terasy?

Benjamin

V tvé hlavice

je možné všecko

Helena

Pak je můj muž hrdina!

Benjamin

Dokonce!

Helena

Pohleď na verandu
to je přece Lazar!

Benjamin

O tom není sporu
rychle čapku do očí

Helena

Ani se nedivíš?

Benjamin

Je to celkem nepřijemné
kde budeme spat!

Helena

Ale kudy se tam dostal?

Benjamin

Patrně dveřmi
mohl by nám nechat klíč

Helena (*plaktivě*)

Ale ne

snad je to jen halucinace
přísahať mi že ho také vidíš

Benjamin

Jako že tě miluji!

Helena

Zas už o lásce!

Pamatuj si že jsem na jedné straně vdova
a na druhé straně zákonitá manželka

Benjamin

To jsou ovšem komplikace

Helena

Je mi jako bych spatřila zavražděného
ubožák

vidíš jeho bezmyslenkovité oči

upřené na jediný bod?

Benjamin

Jako vzdycky
je to šachistův pohled

Helena

Jistě trpí

Benjamin

Ne připíná si knoflíček a nedaří se mu to
Ostatně

trpí jako jiní lidé zpívají
nepamatují se že by byl kdy jináč

Helena

Snad jsem ho přece neměla opustit
je mi ho líto

Benjamin

Zblázním se z tvých rozmarů
Lépe když ho lituješ
než kdybys ho nenáviděla

Helena

Myslíš že bych ho byla nenáviděla?

Benjamin

Onemocněla bys hysterií
a utýrala ho právě tak jako sebe

Helena

Nerozumím jeho utrpení
chodila jsem kolem něho po špičkách
bývalo mně s ním úzko

Benjamin

Jeho utrpení je utrpením básníka
jehož duše se plouží v labyrintu rýmů
jeho pravou ženou je melancholická dáma
vládne svým sedláčkům
opлакává jejich zajetí
ať se s ním děje cokoliv nebolí ho to tak
jako kdyby někdo rozbořil jeho fiktivní svět
na dně duše jsi byla pro něho přítel
aniž to sám věděl

Helena

Mohl by nás lehce spátrít
ach ta hanba!

Benjamin (narazí si do očí čepicí)

Ba ne
člověk je dobře ukryt pracuje-li
nikdo nezvedá kamelotovi čepici

Helena

S ženami je to horší
Ať paní nebo prodavačka
neujde chtivým očím
Piják chce víno značka jako značka
a líbíme se pánům jako kočím

Benjamin

Jsi k nepoznání ve svém kiosku
vlastní muž by se k tobě nehlásil

Helena (žensky)

A přece kdyby byl galantnější
nezanechaly by ho lhotejným mé růže.

Benjamin (s vášní cidiče bot)

A přece kdyby se chtěl líbit své ženě
nenosil by zaprášené střevíce

Helena (se vžívá do role prodavačky)

A přece kdyby měl žízeň
byl by si povšíml mých kouzelných sklenic

Benjamin

Kouzelné jsou a žízeň neukojí
tvé rty tak příliš vřelé

Helena

Něco se ve mně raduje něco se ve mně bojí

Benjamin

Ještě mi nepatříš cele!
Kouzelné jsou však žízeň neukojí
třeba že číší z nich chlad

Helena

Něco nás rozlučuje a něco nás pojí

Benjamin

To není žízeň to je hlad!

Helena

Chudák

chtěla bych mu připnout knoflíček

Byla to moje manželská povinnost
a na konec jsme se vždycky políbili

Benjamin

Mechanismus je ohromná věc

*(na terasu přijde Livia. Je obrácena k obecenstvu zády
a nemá na hlavě sátek ošetřovatelky)*

Helena

Benjamině

to je strašné

Benjamině!

On tam má ženu!

Benjamin

Vidím

Helena

Ale já to nechci!

Naposled ani on netrpěl

naposled je mu vhod

že jsem utekla

pusť mě tak lehce

snad měl za mými zády dostaveníčka

to je surovost!

Benjamin

Má drahá

jsem v koncích

Helena

Pojď líbej mě

ať to vidíš!

Benjamin

Ba ne

Helena

Připíná mu knoflíček

jestli ji políbí

budu křičet!

Benjamin

To se lehce může stát

můj bratr je člověk zvyku

Helena

Nepřej si vidět co udělám

Benjamin

Alespoň máš důvod k rozvodu

Helena

Za takových okolností ne!

Jestli ji políbí

vrátím se do Prahy

a nikdo mě nevyppudí z toho nudného pekla

Benjamin

A já zůstanu opět sám

Helena

Vrátil bys se se mnou

a veřejně bychom se líbali

Benjamin

Ba ne sám sám a sám!

Helena

O takovém milenci jsem nesnila

Zbáběle!

Proč mě nechráníš!

Jediný muž který mě opravdu miloval

byl Andreas!

(Lazar políbí Livii)

Proboha už ji políbil

a teď odcházejí do pokoje

víš co bude následovat?

Benjamin

Neznám tak důkladně tvého manžela

Helena (*uchopí se za hlavu a schová se v kiosku*)

Vždyt je to Livie
vyškrábu jí oči

5. výstup

Helena, Benjamin, Andreas, Lazar, Strýc Sokrates

Andreas (*vstoupí a bez slova podstrčí Benjaminovi nohu*)

Mladíček chodí do biografu?

Zcela jistě a především na detektivky?

Cidič bot detektivem

nebylo by to dobré?

A dokonce by si mohl vydělat pěkné peníze

Stačilo by dojít k jistému pánovi a říci

Váš nepřítel je v Karlových Varech

Pán se o tom přesvědčí v jistém restaurantu

a vyplatí další zálohu

nelíbilo by se vám takové dobrodružství?

Benjamin

O všem

musel bych znát podrobnosti

Andreas

Půjdete se mnou do hotelu

půjčím vám anglické šaty

to je výborné!

Benjamin

Vy jste pane detektiv?

Andreas

Nejlepší detektiv na světě

znám dokonce nejtajnější úmysly svého delikventa

mohu říci klientovi

kde bude zítra za týden za rok

a při tom mne to nestojí ani příliš námahy

Benjamin

Rozumím

podáváte zprávy sám o sobě

Andreas

Tak trochu

ale ty jsi výtečník

ihned mne odhalí

rozuměli bychom si dobře

už vidím že se ti podaří napálit pana Simonidesa

je to můj klient

Jeho panu synovi se ztratila panička

nevím o ní sice musím ji však za každou cenu vyhledat

stačí když správně informuji o jejím únosci

uvidíš že se ti to zalíbí

Benjamin

Doufám že jde o velmi výnosné řemeslo

Andreas

Samozřejmě

(*obrábí se k Heleninu kiosku. Je vidět jen Heleniny ruce*)

Jeden aperitif z vody a z cukru sléčno!

Helena

Má to být šampaňské?

Andreas

Stačí imitace!

(*Helena ruka postaví na okraj kiosku sklenici malinovky. Benjamin se staženou čepicí čistí Andreasovi boty*)

Helena

Velmi osvěžující

a voní malinami!

Andreas

Snadno vyprchá

jak láska

Helena

Ne srdce žen
nemiluje rychlých změn

Andreas

A přece jen
není nad změnu
Za pár něžných roztomilostí
pěknou odměnu!

Helena (*aniž se ukáže*)

Zde je lžička
šumí jak sen

Andreas

Kdybyste chtěla jít do mého pokojíčka
prožili bychom krásný den

Helena

Nejsem hezká pane
jsem hrozná

Andreas

Ba ne
to se pozná!
Máte velmi roztomilý hlas
Neměla byste pro mne chvilku čas?

Helena

Kdyby vás slyšela vaše milénka!

Andreas

Která: Luisa? Mici? Helenka?
Nejsou tak zlé jak se zdají
zvlášť když se obrátne vystřídají
Je dost perné držet v šachu
pět šest sedm větroplachů

Benjamin (*se staženou čepicí*)

Stačí jeden chybný tah
k úplnému obratu
Stačí jeden chybný tah
a jste v šachmatu

154

Andreas

Vždy se to nějak vymluví
(*k Benjaminovi*)

Neruš mně hochu námluvy!

(*k Heleně*)

Mám doma sléčno psíčka
pošlu ho se svým sluhou ven
Kdybyste chtěla jít do mého pokojíčka
prožili bychom krásný den!

Helena

Jsem jenom obyčejná švadlena

Andreas

Jak se jmenujete?

Helena

Helena!

Andreas

To mně připomíná velice roztomilou avanturu

Helena

Byla hezká?

Andreas

Jako tolik krásných žen

Helena

Miloval jste ji?

Andreas

Stejně jako vás
máte-li pro mne chvilku čas

Helena

A nemám-li?

Andreas

Chci alespoň hubičku do zástavy
člověka ihned život lépe baví
bude-li na něho myslet o jednu ženu víc
a lépe něco sléčno než nic

155

Helena

Což je-li mé srdce zadáno

Andreas

Nevídáno!

(*Benjamin plívne Andreasovi na střevíc*)

Helena

pánovi který na vás plije

Andreas

To bych nikomu nedoporučoval

Helena

A který vás drží za nohu

Andreas

Uličnice!

Helena

Jsem hezká pane!

Andreas

Jste hrozná

Helena

Ba ne

(*vystoupí z kiosku*)

to se pozná!

Andreas (*pozná ji a lekne se*)

Stát!

Helena

Ruce vzhůru

čelem vzad

a sbohem

Naposled jste pil z mé skleničky

jděte svádět jiné paničky!

Benjamin (*zdvihne čapku*)

Co říkáte tomu obratu?

Andreas

Jsem v šachmatu!

156

Benjamin (*plívne mu na střevíc*)

Hotovo

a nezapomeňte mi zaplatit!

Helena

A že se ještě obracím do minulosti
vysvětlete mně maličkost
jak ospravedlníte svou filosofii o dvou růžičkách
vy sběrateli bodláků

Andreas

Myslíte že jsem se vás vzdal?

Helena

Co tomu říkáš Benjamině!

Benjamin

Nic!

Andreas

Přesvědčil jsem se o tom že mě dosud milujete

Helena

Co tomu říkáš Benjamině!

Benjamin

Nic

Andreas

K vetešníkovi jste byla upřímnější
než sama k sobě
a od té doby se celkem nic nezměnilo

Helena

Až na to že jste se právě odhalil

Andreas

Narážíte na malý žert
ve kterém hraji úlohu detektiva?

Helena

Jsem do té míry spravedlivá
že chápu lenocha bez zaměstnání
stačilo by vám dát k dispozici tchánovy miliony
a spekulant malého stylu
stal by se bankéřem který loupí ve velkém

157

Andreas

Heleno děkuji vám za důvěru
Máme-li velké schopnosti a malou kapsu
těžko se obejít uprostřed tisícové konkurence

Helena

Odpustím vám ráda i vaši zbabělost
konečně žádný neoželí jen tak své uši
to je maličkost

Andreas

O všem jako člověk s ambicemi herce
nemohu se bez nich obejít
co by si počali herci bez napovědovy budky

Helena

Ano
potřeboval byste napovědu

Andreas

Jak to?

Helena

V lásce!

Andreas

Když v každém ohledu uznám vaše námítky
mých schopností k lásce se nedotýkejte!

Helena

Co tomu říkáš Benjamině?

Benjamin

Nic

Helena

Řekni přece něco

Andreas

Potřeboval by napovědu

Helena

To si dáš líbit?

Benjamin

Myslím že usnu

Helena (k Andreasovi)

Abyste věděl
miluji ho!
Co tomu říkáš Benjamině?

Benjamin

Probůh nic!

Helena (rozčileně)

Dobrá
nespoléhám už tedy na nikoho
a sčítuji se vším sama
Pane Žezulko
trvám na tom
že byste potřeboval v lásce napovědu
anebo myslíte
že se najde taková hlupačka
ke které by stačilo přijít a říci
„Půjдете-li do mého pokojíčka
prožili bychom spolu krásný den!“

Andreas

Jsou takové ženy

Helena

Na rohu ulice
jenom že pak byste s ní přišel do konfliktu
až by se objevilo
že vaše tobolka je prázdná

Andreas

K poslednímu se přiznávám

Helena

Teď jsem se přesvědčila
že nejste schopen dobýt ženu
ne ani prodavačku sodovek
a je k tomu potřeba být buržoasní paničkou
aby vám člověk naletěl
Já jsem hledala milence
a našla jsem ho
Co tomu říkáš Benjamině?

Benjamin

Nic!

Helena

Nic?

Tak tedy nic!

Andreas

Jestli mluvíte o tomto milenci
pak vás čekám dnes večer najisto v hotelu

Helena

Benjamin
to si nesmíš dát líbit!

Potrestej ho
paroháče!

Andreas

Jak to?

V tomto směru se mnou nejsou žerty

Helena

Ano
sáhněte si na hlavu

to není smrček

to není les

to není prales

to jsou kosmické parohy

a když všecko

a když vám odpustím i toho napovědu v lásce

vaše parohy vám neodpustím

Mít hloupoučkou ženu

a ještě k tomu si od ní nechat nasazovat parohy

Andreas

Vysvětlíte mně to!

Helena

A to je pak svůdce žen

směji se vám paroháči!

jak vámi pohrdám

a na štěstí

jsem takřka panna
co tomu říkáš Benjamin?

Benjamin

Nic!

Helena

Ach přěrekla jsem se!

Andreas

Něřeknete-li mně co to znamená
budu brutální

Helena

Před mým milencem?

Co tomu říkáš Benjamin!

Benjamin

Nic

Helena

Po druhé neodpovídej na mé otázky!

Abyste věděl

vaše žena je vám nevěrná

Andreas

Heleno!

Helena

S mým manželem!

Andreas

Co jste to řekla!

Helena

Přesvědčila jsem se o tom na vlastní oči

Andreas

Kdy?

Helena

Teď!

Andreas

Kde?

Helena

V tomto domě

Už jsou spolu daleko

Znám přece svého manžela
Připínala mu knoflíček
pak se políbili
a právě nyní scéna pokračuje
neni-li u konce

Andreas (*spatří Lazara, jenž přechází přes balkon*)

Má samolibost pokořena
a kdo ji pokořil? Kdo? Žena
Tvor jež jsem měl vždy k zábavě
Mám parohy Zde Na hlavě
Já hlupák proč jsem se jen ženil
Ó kdybych vás byl ještě rychlejší
měnil
moh jsem si ušetřit pláč
a nemusel být ze mne paroháč
Kdo staví život na pohlaví
občas se velmi dobře baví
žel zhyne při vši nádhře
vždy na krivici páteře
Jen proto Heleno ach věř mně
proto jsem jednal bezpáteřně
Prestíž je pryč S tím není žert
Mám parohy a vem je čert

Helena (*Lazar vyjde z vily*)

Už jsou přisroubovány až k planetám
manžel přichází
(*chce padnout Benjaminovi do náruče*)
A nyní miláčku
co přijde do cesty lehkou smetem
Jsi můj jsi můj
a před celým světem!

Benjamin (*ucouvne*)

Má to být snad efekt
padnout do náruče kamelotovi
abychom se pomstili milencům?

Helena

Hleďme ho skeptika

Jak touží po mém pláči
Co si to navyká
a jak se na mě mračí
Div z něho jiskry nesrší
Ať z toho mračna neprší!
Co mu to vlezlo do hlavy

Benjamin

Rač bych ji viděl v smyčce

Helena

Co je to za mravy
mračit se po hubičce!
Hleďme ho skeptika
co mu to straší v mozku
a co si to navyká
jdu raděj do kiosku!
(*zajde do kiosku*)

Andreas (*volá za Lazarem*)

Pane!

Lazar (*aniž se otočí, jako člověk, jenž spěchá*)

Nenosím hodinky a kuřák nejsem
Odpusťte spěchám!

Andreas

Nehledáte ženu?

Lazar (*otočí se*)

Andreas!

Andreas (*ironicky*)

Najdete ji v sodovkovém kiosku!

Lazar

Tropí si ze mne smích
Okrást mě o ženu a nabízet mi ženské

Andreas

Tak strašná přece není
i když má pletky s kamelotem

Lazar

Už velice brzy budete odevzdán zákonu

Andreas

Odevzdám-li se mu

Lazar

Přijdeme i bez vás na její stopu

Andreas

Přece jen vám doporučuji
abyste věnoval pozornost kiosku
odvedl-li jsem vám ženu
měl jsem nejlepší úmysl ji vrátit

Lazar (*rozzlobeně*)

Nemá cenu
poslouchat samolibého cynika

Andreas

Tak tedy do třetice

Lazar (*zacpe si uši*)

Neslyším!

Andreas

A to ne
milý pane
když jste mně svedl ženu
zodpovíte se pěkně
a na místě

Lazar

Na konec mně chce upřít má nejsvětější práva
nepřejte si vidět
abych se rozčílil

Andreas

Právo k tomu aby vám připínala knoflíčky?

Lazar

Nedotýkejte se mých intimit!

Andreas

Přiznáváte se tedy?

Lazar

K čemu?

164

Andreas

Že je paní Žeňulková v tomto domě?

Lazar

Jaké přiznávání
je tam

Andreas

A připínala vám knoflíček?

Lazar

I to připouštím

Andreas

A vy jste ji políbil?

Lazar

Také jsem se rádně omluvil

Andreas

Myslíte že stačí omluva?
Tak daleko jsem to nepřivedl s vaší ženou
abyste mi házel do tváře omluvenky
vy šachový meloune

Lazar

Já a šachový meloun
to mně říkáte dnes
právě dnes?
Abyste věděl
budeme se bít!
(*shodí kabát*)

Andreas

To si také myslím

Lazar

A hned!

Andreas (*odhodí kabát*)

Prsteny dolů!

Lazar (*aniž tomu věnuje jakou pozornost, položí na Helenin kiosk svůj manželský prsten*)
Buďte tak laskava slečno!

165

Andreas

Hlupáku
slepče!

Lazar (*dá mu ránu*)

To je za prvního sedláčka!

Andreas (*snaží se o obranu*)

A doufám že také za posledního

Lazar (*boxuje*)

Za druhého

za třetího

za čtvrtého

Andreas (*je bit*)

Probůh kolik je sedláčků!

Lazar

16

(*boxuje*)

za pátého

za šestého

a tak dále

Helena (*v kiosku*)

Brávo!

Lazar

A teď přijdou na řadu konici

Andreas

Dovolte snad nechcete vyčerpát celou šachovnici!

Lazar (*dá mu dvě silné rány*)

Ano tak jest

Helena

Hip! Hip!

Benjamin (*směje se nahlas*)

Andreas (*se zapotácí a padne na zem*)

Soudce

to je surovost!

Lazar

Připravte se na dvě věžičky

166

Andreas (*vstává*)

A umíráček k tomu
ne?

Lazar (*dá mu ránu*)

To je jedna věž!

Andreas (*padne na zem*)

Vzdávám se!

Helena

Ne pokračovat!

Lazar (*k Benjaminovi*)

Zvedněte ho pane!

Andreas (*vstane*)

To by tak ještě scházelo

(*strojí se k boxu*)

Upozorňuji vás

že si to nechám až na dámičku

Helena

Začněte začněte!

Andreas

Avšak lékařské útraty platíte vy!

Lazar (*boxuje*)

Ještě jedna věž

a teď přijde dáma

(*chce mu dát ránu, Andreas se otočí a spatří za sebou
Stryce Sokrata. Chytne kabát, zakryje si uši a uteče*)

Andreas (*na útěku*)

Mé uši!

Benjamin (*se směje*)

Helena (*křičí*)

Brávo!

Ať žije hrdina!

(*uchopí kytici růží, vyběhne z kiosku a předstoup
před Lazara*)

Gratuluji ti Lazare!

167

Lazar

Jenom negratulovat
a žádné kytice
mám před turnajem!

Helena

Lazare podívej se mi do očí

Lazar (*s úžasem*)

Heleno

kde jsi se tu vzala?

Helena

S partnerem příteli

Lazar

Ty máš partnera?

Helena

Ano zde!

Lazar

Cidič bot

to je strašně

dnes už nebudu moci hrát

Má paní a cidič bot

to se i mne dotýká!

Benjamin (*smekne čepicí*)

Doufám že ta rána za dámičku

není schována pro mě

Lazar (*Stryc Sokrates se vrací*)

Benjamine!

A Stryc Sokrates!

Schází ještě jen otec

Stryc Sokrates

A dětičky

Lazar

Proboha Heleno ty máš děti?

Helena

Lazare ty jsi hloupý

a přece hrdina!

168

Lazar

Něříkej mně to před turnajem

Helena

Nepůjdeš na turnaj

Lazar

Ne?

Ale pak jsem znemožněn!

Helena

A to mne ani nelíbáš?

Lazar

Smím?

Helena

Ne!

Nějprve mně vysvětlíš proč jsi líbal paní Žežulkovou

Lazar

Ze zvyku Heleno

Helena

A já hlupák jsem byla tak cudná!

Lazar

Omluvil jsem se jí dodatečně!

Helena

Benjamine omluv se mně dodatečně

Lazar

On tě líbal?

Helena

Ano

Lazar

A já myslel že jsi v dobrých rukou

Jděte

vyplatím Heleně její podíl

odevzdám jí její automobil

a svoluji k rozvodu

Helena

Já ne!

169

Lazar

Proč Heleno?

Helena

Protože jsi hrdina!

Lazar

Prosím tě neříkej mi to
jistě dnes prohrají

Helena

Už jsi vyhrál dost
Jediný hrdina mezi vámi!
Líbal Andreasovu ženu

Lazar

Jednak jsem se jí omluvil
a pak bylo to ze zvyku

Helena

Budete mít dítě?

Lazar

Heleno

za koho mne pokládáš!
Připínala mně knoflíček
Myslel jsem že jsi to ty
A tak jsem ji políbil

Helena

To jsi ji nesvedl?

Lazar

Přísahám že ne!

Helena

Pěkné nadělení
pak se k tobě nevrátím
A přece jsi mě pomstil
Tolik ran Žežulkovi
Ty tak klidný
odvážil ses pro mne hrdinského činu

Lazar

Heleno

mýlíš se

pomstil jsem svou šachovnici!

Helena

Za mě ses tedy nebil

Mě nedovedls zdržet před útekem s ničemou
a nyní bys mne přijal naprosto samozřejmě

Lazar

Není mým zvykem
proszovat studená práva
jen otec trvá na dodržování smluv
já jsem pro lidskost
i dobro i zlo má svůj smysl na zemi
a nemáme v ničem ponižovat člověka
Stydím se

že jsem se dal strhnout uraženou ješitností championa
a že jsem se odhodlal k pouliční šarvátkce
už proto nejsem hoden abys se ke mně vrátila

Helena

On lituje hrdinského činu!

Ne můj milý

nevrátím se k tobě

Co tomu říkáš Benjamině?

Benjamin

Nic!

Helena

Dejte mně všichni pokoj
vezmu si za muže Strýce Sokrata

Strýce Sokrates

Bohužel Heleno

já už mám vyhládnutou Xantipu

a nějaká žízeň mne nutká

abych vás tu nechal o samotě

spor je velmi nepatrný

a já ho rozsoudím

Ty jdi po svém Lazare

vidím ti na očích že někam spěcháš

je ti tuším dobře
v tvém bludu který se nazývá šachovnice
Jiný blud je láska
když se k ní postavíme s toutéž náruživostí
jako ty ke svým figurkám
stanem se championy světa
Bez bludu je život rozříštěn
mícháme se do tisíce věcí
zatím co toliko paranoik je schopen dosáhnout štěstí
Řekni upřímně
vzdáš se dnešního turnaje proto že jsi našel ženu?
Ty mlčíš
a to je dobrá odpověď

Lazar

Až se vrátím z turnaje
pak teprv Heleno najdu v mém srdci pro tebe slova

Strýc Sokrates

Dvě lásky nelze mít
vždycky se poperou časem
a vždycky to na konec dopadne
jak se zbabělcem Andreasem
To je má rada
a teď odcháším abych si svláčil hrdlo
(odejde)

Lazar

A já abych také odešel

Benjamin

Poctivost nade všechno

Byl bys tu zapomněl manželský prsten!

Helena

Konečně promluvil
myslela jsem že už zase spíš

Lazar

Mého bratra těžko napravíš

Helena

Ale zato on napravil mě!

172

Lazar

Nemohu na to říci nic
a nechci být zasvěcen do složitosti druhých lidí
Heleno děkuji ti
žeš mně opatrovala prsten

Helena (drží dva prsteny)

I já ti děkuji žeš opatroval můj
beru si ho zpět Lazare
a vracím ti ten kterýs mně kdysi dal
dnes už bez romantismu
a bez ztřeštěnosti
Nemysli na mě
učím se pracovat
prozatím jsou to romantické začátky
neboť i práci je potřeba s počátku obestřít ilusi
zde máš prstýnek
nevydá se na žádný tvůj prst
hoď jej pohádkovým rybám
jako já svůj

Lazar

Jsi-li šťastna
i já si dovolím abych byl šťasten
odvykl jsem ženě
a takřka nikdy jsem jí nepřivykl docela
kdyby tě unavil život
vrať se jako přítelkyně
vrať se jako sestra
(k Benjaminovi)

a ty

uměj zacházeti se zlatem
Zde máš prsten
třeba že je mi trpko
Ne pro tebe
a pro ni

nýbrž proto že jsem si zvolil nejistou stránku života
a že v ní musím setrvali

173

Každý dar je břemeno
každá láska povinnost sama k sobě

Benjamin

Mlč
nebo mě rozpláčěš
a to by byla přece hanba!

Lazar

Co tomu řekne otec!
Raděj bych se mu vyhnul
a budu mlčet mlčet mlčet!
Ještě se tedy rozloučíme

Benjamin

Jen to ne
raděj se obejít bez slz
jdi myslí si že jdeš na turnaj
a neohlížej se
nebo bychom všichni zkameněli
a pozor na dámu!

Lazar (odchází)

Ano pozor na dámu!

Helena (přistoupí k Benjaminovi)

Ať se to sluší nebo ne
cítím velice sobeckou radost
a jsem tak trochu po dlouhé době zase dívkou!
Benjamine!

(Benjamin mlčí)

Má to být tak trochu efekt
že mlčíme jako hluchoněmí?
Řekni alespoň „nic“
ty hrdino mlčení!

Benjamin

Ach do čeho jsem se to dostal!

Helena

Teď budeš litovat
Co mně zbývá

174

Andreas si vysloužil poslední šach mat
Lazar mně vrátil prstýnek
Strýc Sokrates už si vybral Xantipu
musím se tedy spokojit tebou

Benjamin

Tak se mi to líbí

Helena

Ty se tedy spokojíš tím
o co již nikdo nestojí?

Benjamin

Ovšem

Helena

A nemohl bys mně říci proč?

Benjamin

Poněvadž nejsem hrdina

Helena

Víš to jistě?

Benjamin

Jako že tě miluji

Helena

To bylo jen úsloví
řekni mi že mne miluješ
řekni
miluji tě!

Benjamin

Když po ní nejvíc toužím
jak pták v slunci kroužím
neřeknu jí to nikdy snad
ach znáte onen sad?

Helena

Ničím sis mne nezasloužil
a přece
miluji tě

Benjamin

Jistě?

175

Helena

Jako že tě miluji

Benjamin

To bylo jen úsloví

Helena

Ne Benjamin
miluji tě

Benjamin

Proč bys mě milovala

Helena

Protože tě miluji

Benjamin

Takového nehrdinu?

Helena

Bohužel ano!

Tys neboxoval nespáchal jsi sebevraždu nezabils zkrátka neudělalš žádný čin a přece každé slovo každý krok každý tvůj pohled je veliký nezvratný skutek je to zkrátka skutečnost! A dost!

Jen aby se Strýc Sokrates brzy vrátil zavřu kiosk

a pak budu navždy tvoje!

(*zavírá kiosk a jde za Benjaminem. Usednou na lavičku*)

Benjamin

Navždy ach ano na vždycky zní to smutně jak rákosová píšťalka i ze sna pípá a pláče (*cvrčák*) slyšíš?

Helena (*sedí na lávce*)

To není píšťalka to je zvonek v dáli a hvězdy se jako perly rozsypaly

Benjamin

Padají padají ach nastav jim svůj klín

Helena

A labuť umře láskou pro leknín

Benjamin

Což nebyli jsme zasnoubeni v pravěku jako dvě zrnka pisku?

Helena

Dva rozlomené krystaly jednoho věčného obelisku .
Však proč mne budíš?

Benjamin

Mám za to že jsem velmi málo probuzen

Helena

Co s námi bude až procitneme docela?

Benjamin (*vydechne*)

Bude se nám chtít jíst
půjdeš se mnou a uděláš mně topinky

Helena

Tak málo jsme stržili za dnešek a přece je to nejšťastnější den v dějinách lidstva
Ale mám chatrný oblek

Benjamin

Zato já mám poklad s kterým vystačíme na celý život
Je to tvé srdce

Helena

A ohnivzdorné je věř!

Benjamin

Je-li z lásky je to víc než kdyby bylo ze zlata
půjdeme kamkoliv se nám zlíbí
země je všude stejně kulatá
(*fanfaronsky*)

Mohu být cidičem bot
kamelotem
silákem jenž páchne olejem a potem
kominíkem jenž se nikdy nemyje
advokátem inženýrem chemie

rudým gardistou jenž klade pod svět miny
chceš-li bude ze mne doktor medicíny

Helena

To jsou všecko hezké živnosti
přes to je v nich hodně nezáživnosti
Přiďteš domů budeš zlostí bručet
na švadlenu pro horední účet
věř mi že mne ani trochu neláká
udělati z tebe šosáka
tvoje povaha se velmi rychle mění
neměl bys se raděj vrhnout na umění?
Nemyslíš že spisovatelé
umí žít i z mála vcese?
Nejsi jako otec ani Lazar
svět je v nepořádku jako bazar
jeho květ je zničen cizopasníkem
slož jej do strof budeš básníkem

Benjamin

Máš pravdu
není nad život
básníci to pochopili
a konečně zas jednou mají odvahu zpívat
brzy vás nakazí
a budete zpívat s nimi
ty krásné písně potulných kolovráčků
a ještě krásnější
nebudou se tvářit důstojně
a ženy začnou opět milovati
dětem zčervenají jejich bledé tváře
At žije středověký básník Masticákře!

6. výstup

Helena, Benjamin, Strýc Sokrates, Livia

Strýc Sokrates (*těže oddychuje*)

To jsem se uběhl
pro tak malý úlovek

Mé dítě neteři můj synovče a synu
konečně jste se odhodlali k činu?
Je večer spánek se mi věsí na víčka
kde je naše každodenní lavička?

Helena

Strýčku Sokrate
pojdte mezi nás
zamilovala jsem se do básníka
věnuji mu svůj všechn čas
on mi věnuje své polibky a knihy

Strýc Sokrates (*usedne*)

To je krásné
cukrrrrůů cukrrrůůů
(*radostně*)
kikirikí!

Helena

A co nám zazpíváte za připitek?
Mám v kiosku sladké nápoje
váš pohár vyprahl
a mne dusno oblévá jak pěřina

Strýc Sokrates (*vyhodí z kapsy dva temné předměty, pak
vyjme pohárek*)

Jděte děti
tentokrátě nastavuji svůj pohár hvězdám
chei vypíti nebe
když jsem tolik pil z podzemních pramenů
(*Helena s Benjaminem jdou ke kiosku*)
Nevíme který utišující balsám
přýští pro nás z laskavého mraku
můj jazyk je spálen od blesků
a nestačí na vyslovení závratě která mne ukolébává
Vaše mladé rty
najdou si v kiosku tolikerou sladkost
nač bych rušil mudrováním vaše ticho
tak krásná noc až to šálí i sami andělé vám závidí
jděte je příliš velká tma mé oči vás už málem nevidí

Helena (*u kiosku*)

Je mi krásně a bezmála až úzko
A přeče kdyby měl žízeň
byl by chtěl pít z mých kouzelných sklenic

Benjamin (*u kiosku a milostně*)

Kouzelné jsou však žízeň neukojí
třeba že čiší z nich chlad

Helena

Jsi můj jsi můj a nic nás nerozdvojí

Benjamin (*oba vstoupí do kiosku a zavrou jej*)

Ano já tě mám rád!

Strýc Sokrates (*zpívá velmi zvolna, smutně a takřka deklamuje*)

Když máš mnoho dluhů

raděj neplat nic

Jde ti lenost k duhu?

Spi a nechtěj nic

Přijde stará s kosou

přijde Xantipa

do očí ti popel

s pískem nasypá

Neutěčeš před ní do kouta

Nezapomeňte že jsme dlužni Eskulapovi kohouta

kikirikí

(*tiše a smutně*)

kikirikí

(*Strýc Sokrates zemře*)

Livia (*přichází na terasu a rozžehuje obřadně lampion po lampionu. Zvoní klekání, první lampion*)

Aby duše nezbloudila v tom labyrintu v němž se potácím

druhý lampion

Na ochranu proti halucinacím

třetí lampion

Proti ubraucivé moci démonů a netopýrů

čtvrtý lampion

Na nový život a na novou víru

pátý lampion

Na naději a lásku věčný plamen

šestý lampion

Za všecky nenarozené a zemřelé amen

Livia odejde z vily)

7. výstup

Lazar, Simonides, Helena, Benjamin, Strýc Sokrates

(*Přichází Simonides a Lazar*)

Lazar

Máte mi za zlé otče

že jsem vzal do domu to nešťastné stvoření

měla velice zlý osud

a není potřeba chovati se k ní tvrdě

Simonides

Nechci přijít do nebe

mám jiné starosti

můj obchodní zástupce v Antverpách přišel k úrazu

doprava kávy vážne

kde seženu obratného člověka který by mě neokrádal

Lazar

Odvedu ji tedy

když je vám její přítomnost proti myslí

a pak mám nejvyšší čas

abych se odebral na turnaj

(*vejde do vily*)

Hlas Heleny (*v kiosku*)

Co povídá kos doubravě?

Proč víjí dívky věnce

a proč je nosí na hlavě?

Hlas Benjamin

Pro koho? Pro milence!

Hlas Heleny

Pro koho zpívá kukačka
na smokvoňovém stromě?

Benjamin (*hlas*)

Pro mého miláčka
a pro mne!

Helena (*hlas*)

A o čem snily bohyně
když usínaly v šípcích
tak líbezně a nevinně

Benjamin (*hlas*)

Ach o čem? o polibcích

Helena (*hlas*)

Držíš-li mne jako utonulou
dvojnásobně tonu
děsí mne tlukot dvou rozhoupavých zvonů
tak blízko že na sebe naráží
a žádný zvoník nebdí na stráži

Simonides

To mně připomíná jinošský můj věk
zrezavělé srdce nevydávej skřek
ach proč jím závidíš a proč mně slzy kanou
ba ne já se dosud nesmíruji s hranou
cítím tolik mládí že se zardívám
já vás neslyším ne já se nedívám
je mi dobře vedle ohňů jež jsou ve mně
Ty si na mne počkáš ještě dlouho země!

Hlas Heleny

Co s námi bude až procitneme docela!

Benjaminův hlas

Půjdeš se mnou a uděláš mně topinky

Simonides

Ach jaké žvatlání
(*jde k lavičce*)
avšak bolí mně nohy

(*k mrtvému Strýci Sokratovi*)

S dovolením pane
Zabíráte příliš mnoho místa
To je bezohlednost
Nějaký opilec
a v jak krkolomné poloze usnul
(*zatřese jím*)

Pane!

(*s úlekem*)

Což je mrtev?

(*posvítí si*)

Strýc Sokrates!

Čeho se to dopustil

(*Zvedne ze země dva temné předměty. Jsou to porcu-
lánové uši*)

Lidské uši!

Veliké škaradé opuchlé!

Běda mi!

Sedávali jsme v jedné školní lavici

a nyní bych s ním byl málem usedl na lavici mrtvých
Pomoc!

Jak šklebivé memento nastrčil jsi mně do cesty

Vždycky jsem nenáviděl tvou bláznivou škrabošku
a nyní se mi zjevuješ v larvě předříkavačů antického
chóru

nevyslovuj žádnou věštbu

třesu se hrůzou jsem zlomen zešlím

kež bych mohl alespoň vykonati pokání

rouhal jsem se stáří a přísvojoval jsem si pravdu milenců
(*tluče na kiošk*)

Smlujte se nade mnou alespoň vy kteří marno-
tratně plýtváte svými přebytky

chci se uchopit živé ruky

uštkl mne dotek mrtvého

nějaká neznámá bolest zkrucuje mou páteř!

Benjamin (*vyběhne*)

Nějaký ubožák zachvácený epileptickou zuřivostí

Simonides

Neutíkejte přede mnou
(*vrhne se Benjaminovi do náruče*)
chci se uchopit živého těla
je to sladké
tluč srdce a pomáhej tlouci mému
dobrá náruči chraň mne před kostnatou zimnicí

Benjamin

Nenaříkejte pane zvedněte hlavu jste muž

Simonides

Děkuji vám za milosrdenství

Benjamin (*pozná ho*)

Tatínku

Simonides (*pozná ho*)

Benjamin!

Benjamin

Heleno je to otec

Helena

Miluji Benjamin!

Simonides (*vzrušeně*)

Sbohem bastardi
(*odchází*)

Benjamin (*jde za ním*)

Otče

Simonides

Nenazývej mne tak
po tom všem

Jsem dostatečně zruinován

Benjamin

Upustte od předsudku
mél byste se radovat
konečně jsem našel důvod proti tuláctví
odjedu s Helenou
zříkáte-li se mne jako syna
přijměte mě jak dělníka na plantáže

Mohl bych žít někde v Brazílii
a podávat vám zprávy

Simonides

Je-li tomu tak
a máš-li dobré úmysly
mám pro tebe konkrétnější místo
potřebuji spolehlivého člověka
který by mne zastupoval v Antverpách
osvědčíš-li se

mohl bys podnikat zámořské cesty
Firmě Simonides a spol hrozilo nebezpečí
tvým přičiněním může být zažehnáno
rozmysli si to
a telefonuj mně zítra
máš příležitost odčinit škody které jsi mně způsobil

Benjamin

Myslím že můžete dnes s klidem spat
jsem rozhodnut
zítra se vám přihlásím pane šéfe!
(*Simonides odchází*)

Benjamin (*jde k Heleně*)

Nebud' smutná
otvírá se nám nový život
pojedu do Antverp
když člověk miluje
i vůně kávy se promění v exotický zážrak

Helena

Nenáviděla jsem žoky s kávou

Benjamin

Budeš je milovat
až uvidíš v přístavu jak je nakládají

Helena

Přístav
pamatuješ se jaks mě očaroval
blouzněním o přístavních městech?
To tys mne vlastně svedl!

Benjamin

Miluji přístav
a nevím ani že jsem tak dobře mluvil

Helena

Po prvé jsme se tenkrát políbili

Benjamin

Káva
budeš ji milovat jak já
v její vůni je dálka

Lazar (*vyjde z vily a ptá se Simonidesa*)

Kdo to byl?

Simonides (*opovržlivě*)

Milenci z kiosku (*jde do vily*)

Lazar (*uspokojeně*)

Dobrou noc otče
snad se stanu tentokrát championem...

Amplion

Milenci z kiosku
prodávají šťastné losy
milenci z kiosku
dobrým lidem štěstí nosí
právě tak jako kominíci
však nedotýkejte se jich
chtějí si toho tolik říci
nerušte jejich pláč a smích

8. výstup

Helena, Benjamin, Strýc Sokrates

Benjamin

Strýčku Sokrate!

Helena

Vstávej
je čas na naše malé kabaretní číslo

Benjamin (*dotkne se ho*)

Má ruce studené jak led

miloval klidně tento svět
byl citlivý a příliš lidský
proto se tvářil excentricky
Ó strýčku jak ti sluší chlad
já jsem tě mival vždycky rád
tys netoužil po marné slávě
choval ses k lidem shovívavě
Lidé jsou pyšné mohly
umírají na omyly
tobě smí závidět i svatí
žít klidně klidně umírají

Helena

Ach jestli dobře rozumím
je mrtev Plakat neumím
Tak často člověk zbloudí v lese
však bázeň nedostavuje se
jde klidně labyrintem cest
a nad sebou má křišťál hvězd
vzdává se rozkoši své chůze
Mrtví už odumřeli hrůze
a živým nezbyvá než žít
Jak krásná noc jak krásný klid!
strýčku nás celý vesmír dělí
vím jenom že jsme osiřeli
buď sbohem moudrý stařečku
adiieu mého šátečku
mně trochu zavlažilo oči
tys žil a zemřel Svět se točí...

Benjamin

Už nemáš zapotřeba chléb
nepůjdem ti na pohřeb
to obstarají funebráci
jsem mlád svět touží po mé práci
na tisíc jiných trýzní hlad
já jim jdu strýčku pomáhat...

Helena

Tak krásný svět a noc je vonná

Já nejsem strýčku Antigona
a nepůjdu ti kopat hrob
čas pohrbí tě čas zlatokop
čas jenž jde němě slepě hluše
čas jenž tě vyhladí z mé duše

Benjamin

Odešel bez testamentu
rozumím tvému momentu
svět tam těch není našim kredem
ne do Antverp už nepojedem
Být banálními manželi
žít s vykořisťovateli
a sloužit jim za nástroj boje?
Ne Heleno ne ženo moje
Můj otec loupil kradl tyl
my máme jiný lepší cíl
my budem bojovat s těmi
kdo chtějí změnit tuto zemi

Helena

Kam běží tato oblaka,
a co je cílem tuláka
lze žít na některém místě
hrdinsky spravedlivě čistě?

Benjamin

Znáš moc jež tvoří z pólu
tropicky krásnou zem?
Ach do té země spolu
a navždy ujedem
Není to Amerika
zem klamných miráží
kde otrok černoch vzlyká
na moři plantáží
Ta zem je divukrásná
a plná lahody
Ach tam bys byla šťastna
Je to zem svobody

Tropický ořech praská
Noc Pížno Stožary
Ta šťastná zem je láska
oása Sahary

Pro ni chci skrápět hmotu
z níž je i srdce tvé
slzou a deštěm potu
jenž trůní na čele

Kdekoliv v tomto světě
jenž drtí nás jak stroj
a pojí v dlouhý řetěz
je místo pro náš boj
Potok si cestu kleslí
a časem prorve břeh
Naš klid a naše štěstí
je jenom v štěstí všech

Helena

Dost slov a rajských tónů
pojd' navštívit ten kraj

Helena, Benjamin a Amplion

jen v srdci milionů
je radost krása ráj!

Epilog

Strýc Sokrates (před oponou)

Mé dámy Pánové Popřejte mi svůj sluch
Nejsem Strýc Sokrates Ne Já jsem jeho duch
Zemřel jsem na scéně a trochu mě to zlobí
poněvadž zemřel jsem mluvím k vám ze záhrobí
Drama je u konce Dobře to dopadlo
a já jdu podržet sám sobě zrcadlo
Rodinná historika Tři muži jedna žena
Intrikán potrestán Zápletka rozřešena
Stáří vždy brzdí svět? Mládi je nezdárné

Dámy a pánové i dítě zestárne

Drama je u konce a scéna je teď prázdná

Dámy a pánové nesudte přísně blázna

Že obešlo by se to ba i bez uší?

Je to můj koníček a děj to neruší

Bylo to divadlo Popěvky verše rýmy

několik refrénů Jste spokojeni jimi?

Jsem mrtev Zemřel jsem Netěš mě to moc

Milenci z kiosku přejí vám dobrou noc

A ještě slovíčko! Však jenom mezi námi

Jsem přece nahluchlý Víte to dobře sami

Hvizdá či tleská se? Slyším vše dvojitě

Dámy a pánové myslete hlasitě!

*Nur der musische Mensch vermag
die durch den Sachglauben zerstörte
Innerlichkeit wieder aufzubauen*

Werfel

Voltaire vypravuje tuto povzbudivou bajku:

Obyvatelé Syrie měli za to, že muž i žena, kteří byli stvořeni ve čtvrtém nebi, usmyslili si pojistit placky místo ambrosie, jež byla jejich přirozeným pokrmem. Ambrosie vypařovala se póry, avšak po požití placky bylo nutno jíti na stranu. Muž i žena požádali anděla, aby jim ukázal, kde je toaleta. „Vidíte tam tu malou planetu,“ pravil anděl, „velkou jako nic a vzdálenou nějakých sedesát milionů mil odtud? To je záchodek vesmíru; honem tam běžte.“ Šli tam a byli tam ponecháni. A od té doby stal se náš svět tím, čím je. Jestliže se nám vytkne, že tato bajka nemá stát v čele do-slovu tohoto básnického dramatu, vymluvme se na Voltairea, kterému přece nezbyvalo nežli žíti na této planetě. Bylo mu totiž jasno, že na ní není pouze onen nejnižší druh prostoru, o kterém mluví bajka, ale i podivuhodně zjednodušený prostor matematikových křivek, nebo prostor ostrých a rozumných voltairovských sofistek, nebo i svět snů, rozvrtých během spanku zdánlivě bez příčiny. Tyto a ještě jiné prostory nabízely a dodnes nabízejí příležitost, jak se dá vyrazit trochu nahoru. Lidé — a patří to k jejkům nejjpodstatnějším vášním — přece vyhledávají stále nové perspektivy, jak pozorovat sebe samé. Kdyby i surrealism nebyl ničím více než tímto novým způsobem, nemusíme mu vůbec vyčítati jeho život.

Nezvaltiv marnotratný syn Benjamin, který okouzluje i napravuje svoje spoluherce, je dokonalým hrdinou našich dnů. Především tím, že je hrdinou hry, která nechce uvádět v zoufalství diváka. Tak jako celý Nezval není útekem ze skutečnosti, ale útekem ze hmoty, z obtíží se hmotou. Je to ménění na cifru výkonu, jakési optimistické rozpomenutí se na člověka.

Opona

Odtud je snad i generační rozvrstvení mužů v Nezvalově hře: generace dobytých peněz proti generaci dobyvatelů „divukrásné země“, v níž je obsažena víra v osobnost a zároveň v sociální spravedlnost. Veršová tvářnost dramatu dala spíš napovědět tento konflikt, vlastní meritum však vyjádřila oním výsledným tónem, který bychom mohli nazvat — *k a t h a r s o v á n í m r a d o s t i m o d e r n í h o č l o v ě k a*. (Budme vděční, že ideové prvky nám servíruje Nezval s jistou cudností a jaksí *en passant*, a že jimi nerozštěpuje svou hru, jež smí zůstat obsažena především v obmyslech a působivosti verše.)

Nezvalova hra je dělána s jistou vírou v imaginaci diváka, čímž nebudíž řečeno, že je nejasná. Naopak je v ní dosaženo rafinovaně paradoxního spojení surrealismu s klasicismem, nebo prostěji a věrněji: imaginace s *twarem*.

Myslíme však větou o víře v imaginaci diváka na jistou důvěrnost mezi divákem a básníkem, kteří se dorozumívají už nejenom slovem, ale jaksí i za zády slov, jež jsou pronášena a jež dosahují tak jisté dráždivé a dorozuměné intimitity. To je bezprostředně Nezval a jeho originelní divadelní rukopis, který neustále nabývá na své sytosti.

Kdybychom měli označit Nezvalovu hru, řekli bychom, že je tak skutečná jako sen. Nebot procházejíce za nejrůznějšími zaměstnáními každodenně kanceláři, obchody, ulicemi a dílnami, postihujeme skutečnost místo v její celistvosti — jednou jako ceny látek, jindy jako účetní knihy, jindy jako zručný pohyb v dílně, a všechno ostatní, právě celek, nám odplývá jako nepostřehovaný a rušivý balast; tak jako zahrádník nevidí stromy, ale jejich housenky.

Spojení reality s fantasií, které se nazývá snem, je přechodem občana, vracejícího se k sobě ve spánku. Uvedeno ve tvar, v řád — je poesíí, která dává skládati se v osobnost dnešnímu diváku, rozsekanému na kousky díky racionalizaci v práci. Ruce, nohy a mozek se skládají v člověka jako za starých a snad za příštích časů.

Jirí Frejka

